

Beretning fra Statsfrøkontrollen for det 72. Arbejdsaar

fra 1. Juli 1942 til 30. Juni 1943.

Ved Chr. Stahl.

I. Almindelige Meddelelser om Virksomheden.

Antallet af undersøgte Prøver er atter i dette Beretningsaar større end noget tidligere Aar, idet der er undersøgt 46695 Prøver eller næsten 7000 flere end Aaret før, der med 39725 Prøver kunde opvise det hidtil største Prøveantal.

Paa Grund af den meget sildige Frøhøst i 1942 indkom der i Begyndelsen af Sæsonen et forholdsvis beskedent Antal Prøver, saaledes at Frøkontrollen i de første Efteraarsmaaneder kunde behandle alle Prøver nogenlunde omgaaende og endog en Tid i Oktober ikke havde fuldt Arbejde til alle timelønnede Medhjælpere; men fra omkring 1. November, da Firmaerne var kommet i fuld Gang med Behandlingen af den sent bjærgede Avl, strømmede Prøverne ind i et Omfang som ingensinde tidligere, saaledes at det i de følgende Maaneder trods alle Bestræbelser var umuligt blot nogenlunde at behandle Prøverne, efterhaanden som vi modtog dem. I den travleste Tid var der en Ventetid paa næsten 3 Uger, fra en Prøve indgik, til den kunde tages i Arbejde. Da den af sen Høst forsinkede Efteraarssæson tilmed paa Grund af et usædvanlig tidligt Foraar blev afløst af en tidlig og stærkt forceret Foraarssæson, fortsatte Travlheden paa Frøkontrollen uafbrudt hele Vinteren og gennem Foraarsmaanederne indtil Midten af Juni.

Først ret sent paa Foraaret kunde man komme rigtig i Gang med Undersøgelserne til den selvvirkende Kontrol, men det lykkedes dog at opfylde Overenskomstens Krav om, at Spirings-

undersøgelserne af samtlige Prøver under denne Kontrol skal være paabegyndt senest den 15. Maj. For at naa dette maatte Prøvernes Undersøgelse for Ukrudtsindhold udskydes noget og varede til ind i Juni.

Naar det tages i Betragtning, at Frøkontrollens nuværende Bygning, der blev taget i Brug i 1920, er indrettet til Arbejdsplads for et Personale til Behandling af 25—30000 Prøver aarligt, kan det næppe undre nogen, at det volder store, næsten uovervindelige Vanskeligheder, naar Forholdene medfører, at der skal behandles hen mod det dobbelte Antal Prøver aarligt, og vi kan da ogsaa glæde os ved, at de fleste af dem, Frøkontrollen arbejder for, viser stor Forstaaelse over for disse Vanskeligheder og de Ulemper, som de fører med sig for Indsenderne af Prøver.

Den yderst generende Pladsmangel, Frøkontrollen lider under ikke blot i selve Laboratorierne og Kontorerne, men ogsaa m. H. t. Opbevaring af Prøver, Materiel og Arkivsager, Spisestue for Personalet, Køkken- og Garderobeplads o. s. v. kan kun afhjælpes rationelt ved Nybygning, og Frøkontrollkommissionen har da ogsaa vedtaget at indgive Forslag om en betydelig Udvidelse af Frøkontrollens Bygning, men man er klar over, at Byggeplanerne desværre ikke for Tiden kan realiseres.

Som en midlertidig Hjælp har Frøkontrollen fra 1. April 1943 lejet 2 Værelser i Det kongelige danske Landhusholdnings-selskabs Bygning, Rolighedsvej 26, hvor der er indrettet en Afdeling af Laboratoriet for Renhedsundersøgelser med Arbejdsplads til 10 Medhjælpere. Dette er kun en utilstrækkelig Nødhjælp, men forhaabentlig vil Forholdene inden længe muliggøre en bedre Løsning af Pladsspørgsmaalet og dermed sætte Frøkontrollen i Stand til, bedre end det i Øjeblikket er muligt, at løse sine Opgaver til Gavn for Jordbrug og Frøhandel.

Et Arbejde, som i disse Aar er i meget stærk Udvikling, er Kontrollen med Fremavl af Sædekorn, som er nærmere omtalt Side 406. I Forbindelse hermed vokser ogsaa Kontrolmarkerne med Korn meget stærkt og fordrer især i Tiden fra 20. Juni til Høst daglig en stor Arbejdsstyrke.

De herskende Indskrænkninger i Tog- og Biltrafikken medfører store Vanskeligheder og Omkostninger ved Arbejdet i de ret fjerntliggende Kontrolmarker og endnu mere ved Gennemførelse af den Markbesigtigelse, som foretages i Forbindelse med Statsfrøkontrollens Kontrol med Fremavl af Sædekorn, Hørfrø og Hundegræsfrø; men det er dog trods Vanskelighederne lykkedes ogsaa i denne Sommer at gennemføre disse Markeftersyn.

I Aaret 1942—43 er der fra Statsfrøkontrollen udsendt følgende Publikationer:

1) Aarsberetningen for 1941—42, der er optaget i Tidskrift for Planteavl 47. Bind, Side 373—439, og udsendes som Særtryk i Februar Maaned 1943.

2) »Vejledning ved Køb af Markfrø« med Gennemsnitstallene for Tiaaret $1/7$ 1932— $30/6$ 1942 og Aaret 1941—42 udsendes i 1942 som sædvanlig den 1. September.

3) I Oktober 1942 udsendes »Oversigt over Saasædspartier, der i Sæsonen 1941—42 er plomberet som Saasæd, kontrolleret af Statsfrøkontrollen«.

4) Den 7. December 1942 udsendes til Optagelse i Fagbladene en Meddelelse: »Spireevnen af danskavlet Frø, undersøgt siden 1. Juli 1942«.

Endvidere skal nævnes, at Magister *Arne Kjær* i en Artikel i Ugeskrift for Landmænd 1942, Side 615—617: »Hvornaar bør Gulerodsfrø høstes«, redegjorde for en Undersøgelse, Statsfrøkontrollen havde foretaget vedrørende dette Spørgsmaal.

Ogsaa i det forløbne Aar har Statsfrøkontrollen kunnet glæde sig ved en Række Besøg af Enkeltpersoner og Selskaber. Som sædvanlig har forskellige Hold af Studerende ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole ligesom flere Landbrugsskolers og andre Skolers Elever besøgt Frøkontrollen.

Trods de raadende Krigsforhold har nogle Frøkontrolanstalter og andre Institutioner i Udlandet kunnet sende Statsfrøkontrollen forskellige Beretninger og Særtryk, for hvilke Frøkontrollen herved udtaler sin bedste Tak. Ligeledes takker vi indenlandske Institutioner og Forfattere, som har glædet Statsfrøkontrollen med deres Publikationer.

II. Frøkontrollkommissionen og Personalet ved Statsfrøkontrollen.

a. Kommissionen.

I Frøkontrollkommissionens Sammensætning er der ikke i Beretningsaaret sket Ændringer. Kommissionen bestaar af følgende Medlemmer:

Professor, Dr. *A. Mentz*, Formand.

Professor *Axel Pedersen*, Næstformand.

Direktør *J. Gjelstrup*.

Grosserer *E. Lisborg*.

Proprietær *V. Lorentzen*.

Forstander *J. C. Lunden*.

Konsulent *H. P. Martekilde.*
 Godsejer *V. Selchau-Hansen.*
 Grosserer *Vilh. P. Schrøder.*

Direktør *Chr. Stahl* er Kommissionens Sekretær. Formanden og Næstformanden udgør i Forbindelse med Sekretæren Kommissionens Forretningsudvalg.

b. Personalet.

Fra 1. April 1943 genoprettedes Stillingen som Inspektør ved Statsfrøkontrollen, og i denne Stilling ansattes fra samme Dato Havebrugskandidat, Mag. scient. *Arne Kjær*, der har været ansat ved Statsfrøkontrollen siden 1. September 1938 og fra 1. April 1939 har beklædt en Stilling som videnskabelig Assistent ved Institutionen.

Den 30. April 1943 fratraadte Landbrugskandidat *Alf Hernø* sin Stilling som Forsøgsleder ved Statsfrøkontrollen for at overtage en Stilling som Forædlingsleder paa »Taastrupgaard« for A/S Trifolium. A. Hernø har været beskæftiget ved Statsfrøkontrollen siden 1. Juni 1924 og har været Forsøgsleder ved denne siden 1. April 1936.

Som Forsøgsleder ved Statsfrøkontrollen udnævntes fra 1. Maj 1943 Landbrugskandidat *H. C. Bækgaard*, der har været beskæftiget ved Statsfrøkontrollen fra 1. Oktober 1929 og siden 1. April 1938 har været ansat som videnskabelig Assistent ved det Arbejde med Kontrol dyrkning og Kontrol med Fremavl, som han nu har overtaget Ledelsen af.

Som videnskabelig Medhjælper ved dette Arbejde er antaget Landbrugskandidat *Svend Børge Madsen*, der fra 1. Juli 1943 er ansat som Aspirant til en Stilling som fast videnskabelig Assistent. Til yderligere Hjælp i det stadigt voksende Arbejde med Kontrol dyrkning m.m. er endvidere fra 1. Januar 1943 antaget Landbrugskandidat *Arne Pedersen*.

Fra 1. April 1943 er de hidtilværende Underassistenter Fru *Gudrun Christensen* og Frk. *Benny Jørgensen* ansat som faste Assistenter, og fra samme Dato er de timelønnede Medhjælpere Frøknerne *Elin Nobel* og *Elsebeth Lund* ansat som Underassistenter. Endvidere er Fru *Nina Friborg* og Frk. *Vigga Jacobsen*, der ligeledes hidtil har været timelønnede, ansat som Underassistenter henholdsvis fra 1. Maj og 1. Juni 1943.

Underassistenterne Fru *Anne Hoppe* og Fru *Grete Thomsen* er fratraadt henholdsvis 30. December 1942 og 31. Januar 1943.

Som nye Medhjælpere er i Beretningsaaet antaget: Frøknerne *Kirsten Lilian Andersen*, *Karen-Lise Nielsen*, *Gerda Dons Blædel*, *Kirsten Holtze Andersen* og *Birgit Jensen*.

Følgende timelønnede Medhjælpere, der gennem en længere Periode har arbejdet paa Statsfrøkontrollen, er i Aarets Løb fra-
traadt: Frøknerne *Karin Eriksen*, *Tove Haugbyrd*, Fru *Else Wesch*, Frøknerne *Esther Agersted*, *Gerda Børgesen*, *Bente Johnsen*, *Inge Christensen* og *Birthe Schou*.

Som Medhjælpere ved Prøveudtagning i København og Arbejdet i Kontrolmarkerne har Landbrugskandidaterne *Henning B. Lorck*, *A. M. Hemmingsen* og *Bjørn Harsløf* samt Landbrugsstuderende *Knud Hansen* været beskæftiget i kortere eller længere Tid.

Foruden Personalet i København beskæftiger Statsfrøkontrollen Prøveudtagere i en Række Byer i Landets forskellige Egne (se S. 410), og i Besigtigelsen af de kontrollerede Fremavlsmarker med Sædekorn, Hør og Hundegræs har foruden Personalet i København Statsfrøkontrollens Prøveudtager i Odense, Forpagter *K. Jespersen*, deltaget, ligesom Statsfrøkontrollen i Arbejdet med Kornmarkerne har haft Bistand af Konsulenterne *P. Grøntved*, *Næstved*, *H. K. Olsen*, Odense, *Martin Olsen*, Slagelse, og *P. Riis Vestergaard*, Tranebjerg.

Umiddelbart efter Beretningsaaets Slutning havde Frøkontrollen den Sorg at miste en af sine mangeaarige Medhjælpere, idet Frøken *Karen Margrethe Herslev* den 2. Juli 1943 afgik ved Døden. Frøken Herslev, der kun blev 47 Aar gammel, havde været ansat ved Statsfrøkontrollen siden 1912. Hun blev Underassistent 1919 og Assistent 1921 og havde ved sin Død allerede i mange Aar hørt til den ledende Stab i Laboratoriet for Renhedsundersøgelser, hvor hun havde sit Arbejde.

Frøken Herslev havde bl. a. specialiseret sig i Kendskab til Frøarter, saaledes at hun paa dette Omraade næppe stod tilbage for nogen Botaniker af Fag, og hun var bedre end nogen anden hjemme i Frøkontrollens omfattende Samlinger af Frø fra Alverdens Lande, saaledes at hun i Reglen kunde bestemme selv sjældent forekommende Frøarter.

Statsfrøkontrollen har ved Frøken Herslevs Død mistet en meget dygtig og flittig Medarbejder, og alle vi, der arbejdede sammen med hende, vil mindes hende som et sjældent elskværdigt og fint Menneske.

III. De undersøgte Prøver og deres Fordeling.

Af de i Aarets Løb undersøgte 46695 Prøver er 585 undersøgt for Statsfrøkontrollens Regning.

Med Hensyn til Tidspunktet for Prøvernes Modtagelse anføres følgende Oversigt:

Juli	442 Prøver	Januar	4323 Prøver
August	2617 »	Februar	5568 »
September	5166 »	Marts	6934 »
Oktober	5713 »	April	1877 »
November	7247 »	Maj	906 »
December	4782 »	Juni	535 »

Samtlige 46695 undersøgte Prøver fordeler sig saaledes, som nedenstaaende Opstillinger viser.

A. Landbrugsplanter.

a. Kornarter.

1042 Prøver	Havre, <i>Avena sativa</i> .
1332 »	2-rd. Byg, <i>Hordeum distichum</i> .
4 »	6-rd. Byg, <i>Hordeum polystichum</i> .
441 »	Rug, <i>Secale cereale</i> .
246 »	Hvede, <i>Triticum vulgare</i> .
56 »	Majs, <i>Zea Mays</i> .
60 »	Blandsæd.

3181 Prøver.

b. Andre Græsser.

1277 Prøver	Timothe, <i>Phleum pratense</i> .
3058 »	Alm. Rajgræs, <i>Lolium perenne</i> .
793 »	Ital. Rajgræs, <i>Lolium multiflorum</i> .
91 »	Rajgræs, <i>Lolium sp.</i>
1862 »	Eng-Svingel, <i>Festuca pratensis (elatio)</i> .
134 »	Rød Svingel, <i>Festuca rubra</i> .
46 »	Stivbladet Svingel, <i>Festuca duriuscula</i> .
2 »	Svingel, <i>Festuca sp.</i>
299 »	Ager-Hejre, <i>Bromus arvensis</i> .
12 »	Draphavre, <i>Arrhenatherum elatius</i> .
1227 »	Hundegræs, <i>Dactylis glomerata</i> .
15 »	Eng-Rævehale, <i>Alopecurus pratensis</i> .
17 »	Fioringræs, <i>Agrostis stolonifera</i> .
432 »	Alm. Rapgræs, <i>Poa trivialis</i> .
83 »	Eng-Rapgræs, <i>Poa pratensis</i> .
25 »	Stortoppet Rapgræs, <i>Poa palustris</i> .
3 »	Lund-Rapgræs, <i>Poa nemoralis</i> .
14 »	Kamgræs, <i>Cynosurus cristatus</i> .

9390 Prøver.

c. Ærteblomstrede.

6224	Prøver	Rødkløver, <i>Trifolium pratense</i> .
3261	»	Hvidkløver, <i>Trifolium repens</i> .
254	»	Alsikekløver, <i>Trifolium hybridum</i> .
1	»	Blodkløver, <i>Trifolium incarnatum</i> .
6	»	Stenkløver, <i>Melilotus</i> sp.
1121	»	Humle-Sneglebælg, <i>Medicago lupulina</i> .
433	»	Lucerne, <i>Medicago sativa</i> .
52	»	Gul Rundbælg, <i>Anthyllis vulneraria</i> .
169	»	Alm. Kællingetand, <i>Lotus corniculatus</i> .
73	»	Serradella, <i>Ornithopus sativus</i> .
1607	»	Markært, <i>Pisum arvense</i> .
2	»	Sojabønne, <i>Soja hispida</i> .
28	»	Hestebønne, <i>Vicia faba</i> .
147	»	Fodervikke, <i>Vicia sativa</i> .
5	»	Uldhaaret Vikke, <i>Vicia villosa</i> .
396	»	Vikke, <i>Vicia</i> sp.
926	»	Gul Lupin, <i>Lupinus luteus</i> .
1	»	Blaa Lupin, <i>Lupinus angustifolius</i> .
98	»	Lupin, <i>Lupinus</i> sp.

 14804 Prøver.

d. Rodfrugter.

1854	Prøver	Runkelroe, <i>Beta vulgaris</i> .
2155	»	Fodersukkerroe, <i>Beta vulgaris</i> .
753	»	Sukkerroe, <i>Beta vulgaris saccharifera</i> .
758	»	Gulerod, <i>Daucus carota</i> .
262	»	Turnips, <i>Brassica camp. var. rapifera</i> .
637	»	Kaalroe, <i>Brassica napus var. napobrassica</i> .

 6419 Prøver.

e. Andre Plantearter.

6	Prøver	Raps, <i>Brassica napus</i> .
1	»	Rybs, <i>Brassica rapa</i> .
60	»	Alm. Boghvede, <i>Fagopyrum sagittatum</i> .
57	»	Spergel, <i>Spergula</i> sp.
4969	»	Gul Sennep, <i>Sinapis alba</i> .
112	»	Brun Sennep, <i>Brassica nigra</i> .
12	»	Solsikke, <i>Helianthus annuus</i> .
35	»	Cikorie, <i>Cichorium intybus</i> .
2887	»	Hør, <i>Linum usitatissimum</i> .
438	»	Hamp, <i>Cannabis sativa</i> .
1	»	Hirse, <i>Panicum</i> sp.
2	»	Saflor, <i>Carthamus tinctorius</i> .
12	»	Kommen, <i>Carum carvi</i> .
29	»	Valmue, <i>Papaver somniferum</i> .
64	»	Tobak, <i>Nicotiana tabacum</i> .

 8685 Prøver.

f. *Blandinger.*

602 Prøver.

B. Havebrugsplanter.

3275 Prøver. (Se Side 379 nærmere om Fordelingen af disse Prøver inden for forskellige Arter).

C. Skovbrugsplanter.

203 Prøver.

D. Vildtvoksende Planter.

81 Prøver.

E. Prøver til botanisk Analyse.

55 Prøver.

Den samlede Fremgang i Prøveantallet i Forhold til i Fjor er 6970. Antallet af Kornprøver afviger ikke meget fra i Fjor. Der har i Aar været færre Hvedeprøver, hvilket er let forstaaeligt, da Hvedehøsten i 1942 var ualmindelig lille paa Grund af Bortfrysning i Vinteren 1941—42. Af flere af de andre Kornarter er der undersøgt lidt flere Prøver end Aaret før, saaledes at der er en samlet Fremgang paa 94 Prøver.

Ogsaa Antallet af Græsfrøprøver er omtrent som Aaret før, idet der i Fjor blev undersøgt 9820 og i Aar 9390 Prøver. Der er nogen Fremgang i Antallet af Prøver af Timothe, Alm. Rajgræs, Eng-Svingel, Ager-Hejre og Hundegræs, men Ital. Rajgræs er gaaet meget stærkt tilbage fra 1562 Prøver i Fjor til 793 i Aar. Ogsaa af Rapgræsserne har der været færre Prøver i Aar end i Fjor.

Af Bælgplanter er der i 1942—43 undersøgt 2414 flere Prøver end Aaret før. Der er undersøgt færre Prøver af Lucerne og Alsikekløver, men flere af Rødkløver, Hvidkløver og Humle-Sneglebælg samt af Markært, Vikke og Lupin.

Af Frø af Rodfrugter er der i Aar undersøgt 258 Prøver mere end i Fjor, altsaa ingen stor Forskel, men der er stor Forskydning inden for Arterne i Gruppen. Der er i Aar undersøgt ca. 1000 Prøver mere af Bederoer end i Fjor, men til Gengæld er Antallet af Gulerødsfrøprøver gaaet ned med 397 og af Kaalroefrø med 338. Dette afspejler Forholdene inden for Frøavl, hvor Arealet med Bederoer var stort, medens Vinteren havde reduceret Arealet med Frø af Gulerødder, Kaalroer og Turnips til et Minimum.

I Gruppen »Andre Plantearter« er Prøveantallet mere end

fordoblet fra 4303 Prøver i Fjor til 8656 i Aar. Størst er Fremgangen for Gul Sennep, der er steget fra 1756 til 4968 Prøver, men ogsaa af Brun Sennep, Hør og Hamp er der undersøgt mange flere Prøver i Aar end i Fjor.

Med de i Aarets Løb indkomne Prøver blev der foretaget følgende Analyser:

6882	fuldstændige Analyser	til Garantibrug.
15953	»	» Vejledning.
1505	Renhedsbestemmelser	til Garantibrug.
3946	»	» Vejledning.
2529	Spiringsbestemmelser	til Garantibrug.
7747	»	» Vejledning.
8133	andre Undersøgelser.	

I alt 46695 Prøver.

I alt er der udført følgende Antal Enkeltundersøgelser:

36483	Renhedsbestemmelser
33619	Spiringsbestemmelser
5327	Kornvægtsbestemmelser
6542	Vandindholdsbestemmelser
9009	Bestemmelser af Indhold af fremmed Frø eller Ukrudt
41	Silkebestemmelser
347	Bestemmelser af Indhold af Skræppe
3	Avlsstedsbestemmelser
29	Bestemmelser af Antal Spirer pr. 100 Hoveder
1757	Sortsbestemmelser
8007	Udsaaninger i Statsfrøkontrollens Kontrolmarker
94	Udsaaninger i Statsfrøkontrollens Forsøgshave
188	Undersøgelser ved Udsaaning i Vækstlaboratoriet
550	mikroskopiske Undersøgelser
474	Bestemmelser af Artsægthed
806	andre Undersøgelser

I alt 103276 Enkeltbestemmelser.

I denne Opgørelse er hver Garantianalyse for Renheds- og Sortsbestemmelse regnet for 2 Enkeltundersøgelser, fordi der ved Garantiundersøgelse behandles 2 Portioner af den for vedkommende Art fastlagte Størrelse. Ved Angivelse af Udsaaninger i Kontrolmarkerne er der regnet med Antallet af Parceller. Antallet af Enkeltbestemmelser er ialt ca. 11000 større end i 1941—42.

IV. Gennemsnitstillene for Mark- og Havefrø.

I Tabellerne 1 og 2 er anført Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal for de vigtigste Arter af Markfrø samt for Korn. Tabel 1 indeholder Gennemsnitstillene for Tiaaret 1933—43 og Tabel 2 Tallene for det sidst forløbne Aar 1. Juli 1942 til 30. Juni 1943. I denne sidste Tabel har man medtaget en Del Arter af Grøn-foderplanter og Handelsplanter, for hvilke der ikke foreligger Gennemsnitstal for en længere Aarrække, hvorfor de ikke har kunnet tages med i Tabel 1. I Tabel 3 findes Gennemsnitstal for Spireevnen af en Række Havefrøarter saavel for Tiaaret 1933—43 som for Aaret 1942—43.

Naar disse Gennemsnitstal skal kunne tjene som Norm for, hvilke Krav til Kvaliteten der med Rimelighed kan stilles for Frø af de forskellige Arter, maa Beregningen af Gennemsnitstillene naturligvis kunne bygge paa Prøver af færdigrenset Frø.

Grundlaget for Beregningen af Gennemsnitstillene for Markfrø er derfor først og fremmest alle de Prøver, der udtages af Leveringerne under den selvvirkende Kontrol (se Afsnit VI); dog medtages i Beregningen ogsaa Prøver af andre Leveringer til Forbrugere.

Da Kaalroefrø i Foraaret 1942 paa Grund af de meget smaa Mængder af denne Frøart, der var til Raadighed i Handelen, blev fordelt til Forbrugerne ved en Rationering og derfor ikke var underkastet den selvvirkende Kontrol, mangler det sædvanlige Grundlag for Beregning af Gennemsnitstal for denne Frøart, som derfor er udeladt af Tabel 2, der omhandler Aarets Gennemsnitstal. I Tabel 1 er Gennemsnitstillene for Kaalroer beregnet for 9 Aar.

Af Korn vil der normalt til Frøkontrollen kun blive indsendt Prøver af rensede Varer, og man medtager derfor ved Beregningen af Gennemsnitstillene alle Resultater med følgende Undtagelser: 1) For Renhedens Vedkommende udskyder man ved Beregningen saadanne Prøver, hvis Renhed tydeligt viser, at de er udtaget af Fodersæd. 2) For Spireevne udskyder man de laveste Resultater, idet man herved følger den Regel at udskyde Prøver, hvis Spireevne er lige saa langt under Gennemsnittet, som dette er under 100. Der udskydes dog i intet Tilfælde over 10 pCt. af samtlige Resultater.

Tallene i Tabel 1 er, som Overskriften angiver, i de fleste Tilfælde Gennemsnit for en Periode paa 10 Aar; men der er

Tabel 1.

Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal $\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1943.

Frøart	Antal undersøgte Prøver	Vægt af 1000 Korn i Gram	Renheds- bestemmelser				Spirings- bestemmelser		
			pCt. rent Frø	pCt. Affald	pCt.fremmed Kulturfø	pCt. Ukrudtsfø	pCt. Spire- hastighed	pCt. Spireevne af det rene Frø ¹⁾	pCt. rent spiret Frø ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk ..	2061	1.84	97.6	1.8	0.2	0.41	72.5	78.5+ 8.7	80.9
do. tidlig udenlandsk ...	1290	—	97.6	1.7	0.2	0.50	77.2	82.8+ 5.4	83.4
do. halvsild. og sild., dansk	3077	1.74	97.7	1.6	0.3	0.36	79.5	83.3+ 6.8	84.7
Hvidkløver, dansk	1976	0.716	97.0	1.9	0.6	0.52	72.0	78.2+ 13.8	80.3
do. Vild engl., dansk Avl.	499	—	97.2	1.6	0.7	0.48	50.7	71.9+ 21.1	76.7
Alsikekløver, dansk	548	0.696	96.4	1.6	1.6	0.41	70.8	74.8+ 12.9	76.3
do. svensk	233	—	95.4	1.7	2.6	0.32	70.2	75.8+ 9.9	75.5
Humle-Sneglebælg	1255	1.83	99.0	0.7	0.1	0.25	64.6	79.6+ 8.7	81.7
Lucerne, europæisk	1048	—	97.8	1.2	0.7	0.31	66.5	72.8+ 14.8	78.4
do. amer. og kanad. (Grimm)	224	—	98.3	0.9	0.5	0.27	64.9	74.6+ 17.2	81.8
Gul Rundbælg	489	2.36	94.6	3.8	1.1	0.48	68.9	76.0+ 7.9	74.4
Alm. Kællingetand	661	—	97.6	0.7	1.1	0.61	54.2	72.7+ 7.8	73.5
Timothe, dansk	1589	0.432	98.5	0.9	0.3	0.33	90.6	92.5	91.1
do. svensk	161	—	97.0	0.9	1.7	0.44	90.7	93.7	90.9
Alm. Rajgræs, tidlig	1867	1.92	96.9	2.7	0.3	0.07	95.2	96.6	93.6
do. sildig	1482		96.0	3.5	0.4	0.13	93.6	95.8	92.0
Ital. Rajgræs	1556	2.23	98.5	1.3	0.1	0.06	95.8	96.9	95.4
Eng-Svingel	1346	1.96	96.5	2.8	0.5	0.16	90.5	94.3	91.0
Rød Svingel	96	—	91.9	6.6	1.4	0.14	84.9	91.7	84.3
Stivbladet Svingel	76	—	90.4	9.0	0.3	0.29	74.5	86.2	77.9
Ager-Hejre	837	2.15	97.1	2.4	0.3	0.16	92.9	94.4	91.7
Draphavre	407	—	90.2	9.2	0.4	0.15	83.0	86.5	78.0
Hundegræs	1379	1.15	90.6	8.8	0.5	0.07	86.3	94.6	85.7
Eng-Rævehale	197	—	62.8	34.7	1.9	0.65	60.5	71.6	45.0
Fioringræs	151	—	94.5	4.7	0.3	0.48	89.9	92.9	87.8
Alm. Rapgræs	505	0.177	91.5	7.9	0.1	0.51	85.5	89.4	81.8
Eng-Rapgræs	631	0.266	86.6	13.0	0.1	0.26	75.3	85.2	73.8
Stortoppet Rapgræs	57	—	92.8	6.5	0.3	0.45	90.4	94.4	87.6
Kamgræs	68	—	98.5	0.3	0.5	0.71	70.1	87.3	86.0
Runkelroe, Barres St.	3224	19.8	98.9	1.1			81.5	85.8	84.9
Fodersukkerroe	2583	18.0	98.9	1.1			84.8	87.9	86.9
Sukkerroe	1329	17.1	98.9	1.1			85.2	88.8	87.3
Gulerod	1051	1.03	94.6	5.0	0.1	0.27	60.1	68.8	65.1
Turnips	1248	2.03	98.4	1.6			82.4	91.7	90.2
Kaalroe	3201	2.86	98.8	1.2			85.3	92.2	91.1
Havre	5840 ³⁾	—	99.5	0.5			95.1	96.6	96.1
2rd. Byg	5600 ³⁾	—	99.3	0.7			97.8	98.3	97.6
6rd. Byg	28 ³⁾	—	99.3	0.7			97.1	97.5	96.8
Rug	1291 ³⁾	—	97.4	2.6			96.7	97.4	94.9
Hvede	1472 ³⁾	—	99.4	0.6			95.3	98.5	97.9

1) Hvor der i denne Rubrik er to Tal, er det sidste »haarde Korn«.

2) Ved denne Beregning er for Rødkløver og Lucerne Halvdelen af for alle andre Arter af Græsmarksbælgplanter en Tredjedel af de haarde Korn medregnet til Spireevnen.

3) Ikke alle Prøver undersøgte for Renhed.

Tabel 2.
Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal ¹/₇ 1942—³⁰/₆ 1943.

Frøart	Antal undersøgte Prøver	Vægt af 1000 Korn i Gram	Renheds- bestemmelser				Spirings- bestemmelser		
			pCt. rent Frø	pCt. Affald	pCt. fremmed Kulturfø	pCt. Ukrudtsfrø	pCt. Spire- hastighed	pCt. Spireevne af det rene Frø ¹⁾	pCt. rent spiret Frø ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk ..	142	1.84	97.1	2.0	0.4	0.46	65.1	71.0+ 7.6	72.6
do. tidlig, udenlandsk ..	172	—	97.8	1.3	0.3	0.57	84.3	88.1+ 3.3	87.8
do. halvsild.ogsild.,dansk.	317	1.68	97.3	1.8	0.3	0.57	77.7	81.2+ 6.5	82.2
Hvidkløver, dansk	221	0.740	96.9	2.1	0.4	0.59	68.0	75.5+13.9	77.6
do. Vild engl., dansk Avl.	69	—	97.1	1.8	0.6	0.48	55.4	71.4+18.6	75.3
Alsikekløver, dansk	23	0.711	96.3	1.7	1.4	0.63	67.9	72.0+11.2	72.9
do. udenlandsk	5	—	96.5	2.3	0.7	0.47	65.6	68.4+13.0	70.2
Humle-Sneglebælg	149	—	98.8	0.7	0.2	0.28	52.3	64.6+14.4	68.6
Lucerne, europæisk	132	—	96.8	1.3	1.4	0.45	71.7	76.6+ 7.0	77.5
do. dansk	4	—	96.3	2.6	0.7	0.44	38.0	50.8+10.7	54.1
Gul Rundbælg	8	—	96.7	1.8	1.0	0.49	65.0	69.8+ 8.0	70.1
Alm. Kællingetand	50	—	96.3	0.7	1.9	1.12	38.9	58.1+ 9.4	59.0
Timothe, dansk	185	0.480	98.4	1.0	0.2	0.38	86.4	88.5	87.1
Alm. Rajgræs, tidlig	216	1.95	96.6	3.1	0.2	0.07	93.4	95.4	92.2
do. sildig	245		95.4	4.2	0.2	0.17	90.1	93.5	89.2
Ital. Rajgræs	142	—	98.1	1.7	0.1	0.09	94.2	95.7	93.9
Eng-Svingel	154	1.94	96.2	3.6	0.1	0.10	85.2	91.2	87.7
Rød Svingel	30	—	90.6	8.4	0.9	0.13	78.4	88.1	79.8
Stivbladet Svingel	14	—	89.6	10.0	0.3	0.09	74.1	90.8	81.4
Ager-Hejre	76	—	96.5	2.7	0.6	0.18	92.6	94.0	90.7
Draphavre	4	—	87.2	12.4	0.3	0.09	45.8	54.5	47.5
Hundegræs	174	—	89.7	9.7	0.5	0.08	82.9	93.5	83.9
Eng-Rævehale	2	—	70.4	28.2	0.3	1.07	64.0	88.5	62.3
Fioringræs	6	—	97.7	2.2	—	0.13	91.0	93.0	90.9
Alm. Rapgræs	66	—	90.4	9.1	0.1	0.44	84.0	87.8	79.4
Eng-Rapgræs	11	—	89.2	10.4	0.2	0.20	85.5	94.6	84.4
Stortoppet Rapgræs	4	—	88.9	10.4	0.2	0.54	89.0	91.8	81.6
Kamgræs	4	—	98.5	0.4	0.3	0.84	21.3	42.5	41.9
Runkelroe, Barres St.	340	18.6	98.3	1.7		0.49	80.5	82.8	81.4
do. Fodersukkerroe.	470	17.0	98.3	1.7			81.2	83.7	82.3
Sukkerroe	143	16.9	98.4	1.6		0.49	78.9	82.6	81.3
Gulerod	105	—	93.8	5.5	0.2		53.4	62.0	58.2
Turnips	120	—	98.5	1.5		0.49	71.1	85.6	84.3
Havre	837 ³⁾	—	99.7	0.3			94.6	96.9	96.6
2rd. Byg	998 ³⁾	—	99.5	0.5		96.9	97.7	97.2	
6rd. Byg	3 ³⁾	—	99.0	1.0		97.0	97.7	96.7	
Rug	290 ³⁾	—	96.4	3.6		95.1	95.7	92.3	
Hvede	194 ³⁾	—	99.4	0.6		93.0	95.9	95.3	

¹) Hvor der i denne Rubrik er to Tal, er det sidste »haarde Korn«.

²) Ved denne Beregning er for Rødkløver og Lucerne Halvdelen og for alle andre Arter af Græsmarksbælgplanter en Tredjedel af de haarde Korn medregnet til Spireevnen.

³) Ikke alle Prøver undersøgte for Renhed.

Tabel 2 (fortsat).
Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal $\frac{1}{7}$ 1942 — $\frac{30}{6}$ 1943.

Frøart	Antal undersøgte Prover	Vægt af 1000 Korn i Gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		
			pCt. rent Frø	pCt. Affald	pCt. fremmed Kulturfrø	pCt. Ukrudtsfrø	pCt. Spirehastighed	pCt. Spireevne af det rene Frø ¹⁾	pCt. rent spiret Frø
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Markært, graa	171	—	97.1	2.9			87.7	89.5+0.1	87.0
do. gul	66	—	98.4	1.6			83.6	84.2+0	82.9
Serradella	40	—	95.9	1.8	0.1	2.18	37.7	63.8+0	61.2
Hestebønne	8	—	97.5	2.5			74.4	84.8+0.2	82.9
Fodervikke	96	—	97.3	1.7	0.9	0.11	85.1	87.5+0	85.1
Gul Lupin, dansk Avl.	9	—	98.8		1.2		43.2	53.6+1.1	54.0
do. udenlandsk	47	—	99.3		0.7		64.1	71.2+0.6	71.3
Alm. Boghvede	11	—	95.2	1.9	0.1	2.82	90.5	91.4	87.0
Spergel	26	—	96.9	2.7	—	0.43	81.9	87.9	85.2
Gul Sennep	70	—	98.9	0.9	—	0.15	85.2	87.5	86.5
Oliehør	5	—	99.0	1.0	—	0.02	77.6	80.0	79.2
Spindhør	6	—	99.8	0.2	—	0.01	92.5	93.0	92.8
Hamp	3	—	98.7	1.3	—	0	60.3	62.0	61.2
Fodermarvkaal	4	—	97.9	1.8	0.1	0.22	77.3	78.5	76.9

¹⁾ Hvor der i denne Rubrik er to Tal, er det sidste »haarde Korn«.

Tabel 3.
Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal for Havefrøprøver.

Frøart	Gennemsnitstallene for $\frac{1}{7}$ 1942— $\frac{30}{6}$ 1943			Gennemsnitstallene for $\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1943		
	Antal undersøgte Prover	pCt. Spirehastighed	pCt. Spireevne	pCt. Spirehastighed	pCt. Spireevne	Antal undersøgte Prover
	1	2	3	4	5	6
Løg	64	58.4	64.4	65.1	74.9	353
Porre	42	48.3	66.0	55.8	73.2	380
Rødbede	90	74.7	77.5 ¹⁾	72.7	77.5 ²⁾	552
Spinat	540	70.1	83.2	68.3	86.2	2687
Hvidkaal	113	69.5	78.4	74.3	83.8	2496
Rødkaal	29	72.0	83.2	76.4	85.3	531
Spidskaal	10	72.1	82.3	75.0	84.1	232
Savoykaal	15	83.6	90.2	79.2	86.4	167
Rosenkaal	14	65.6	78.8	75.9	85.0	163
Grønkaal	24	45.2	57.5	70.7	79.5	261
Blomkaal	267	76.8	80.8	76.8	81.9	2893
Radis	108	53.3	61.1	71.1	79.0	776
Haveært	108	78.6	80.2	85.7	87.9	767
Bønne	132	69.2	73.5	76.7	80.4	675
Agurk	56	76.6	87.9	84.6	88.4	426
Persille	60	44.2	59.0	50.9	62.6	363
Selleri	28	51.9	63.1	60.8	72.0	181
Tomat	33	62.7	84.6	73.7	92.0	130
Salat	63	72.0	76.3	81.8	84.3	251

¹⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 Frøhoveder = 12.1 g.

²⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 Frøhoveder = 12.0 g.

dog en Del Undtagelser herfra, saaledes at Tallene i visse Tilfælde gælder en kortere Aarrække.

For Frø af Runkelroer, Fodersukkerroer og Sukkerroer er Kornvægten, der i begge Tabeller er anført i Rubrik 2, beregnet paa Grundlag af de samme Prøver, som er benyttet ved de øvrige Beregninger, idet der, naar Spireevnen for disse Frøarter skal undersøges, altid tillige foretages Kornvægtsbestemmelse. For alle andre Frøarter bestemmes Kornvægten kun, naar det forlanges, og dette sker i de senere Aar kun sjældent, hvorfor Gennemsnitstallene for Kornvægt, naar Bedearterne undtages, hviler paa et ret svagt Grundlag; navnlig gælder dette Gennemsnitstallene for Aaret, som er anført i Tabel 2.

»Spirehastigheden« udtrykkes ved det Procentantal Frø, der er spirede i omtrent $\frac{1}{3}$ af den hele Spiretid. Hvor der i Rubrikken for Spireevne er anført to Tal, er det sidste »haarde Korn«.

Tallet for rent spiret Frø, som er anført i sidste Rubrik af begge Tabeller, fremkommer ved at multiplicere Renhed med Spireevne og dividere med 100. Ved denne Beregning medregnes for Lucerne og Rødkløver Halvdelen og for alle andre Arter af Græsmarksbælplanter en Tredjedel af de haarde Korn som spirede.

Naar man i Forbindelse med Statsfrøkontrollens Erstatningsregler benytter Udtrykket »normal Spireevne« eller lignende, forstaas herved indtil 31. August 1944 de i Tabel 1 anførte Gennemsnitstal, hvad enten de er beregnede for hele Tiaarsperioden eller for kortere Aaremaal. Ved Udtrykket »Aarets normale Spireevne« forstaas Gennemsnitstallene for det paagældende Beretningsaar.

En Sammenligning mellem Tallene i Tabellerne 1 og 2 viser, at paa faa Undtagelser nær ligger Aarets Gennemsnitsspireevne lavere end Tiaarets. I de fleste Tilfælde er Forskellen kun et Par Procent, men for nogle Frøarter er den betydelig større. Aarets Gennemsnitsspireevne for tidlig dansk Rødkløver er saaledes inclusive haarde Korn 78.6 pCt., medens Gennemsnitsspireevnen for Tiaaret er 87.2 pCt., og for Hl.-Sneglebælg er Spireevnen for Aaret 79 pCt., medens den for Tiaaret er 88.3 pCt. For Kællingetand var Aarets Spireevne kun 67.5 pCt., men for Tiaaret 80.5 pCt. Af Frøarter som Gul Rundbælg, Draphavre og Kamgræs er Tilførslerne praktisk taget standset for Tiden. De faa Prøver, der i 1942 er undersøgt af disse Arter, spirer

meget daarligt og repræsenterer antagelig de sidste Rester af tidligere indført Frø.

I Tabel 3, Side 379, er for en Række Havefrøarter anført Gennemsnitstal for Aaret 1. Juli 1942—30. Juni 1943 og for Tiaaret 1. Juli 1933—30. Juni 1943.

Ved Beregning af Gennemsnitsspireevnen for Havefrø udelades for hver Art de laveste Resultater. Ved Afgørelsen af, om et Resultat skal indgaa i Gennemsnitsberegningen, følges den Regel at udelade alle Resultater, der ligger mindst lige saa meget under Gennemsnittallet for den paagældende Art, som dette ligger under 100; dog maa der i Almindelighed ikke udgaa over 10 pCt. af det samlede Antal Resultater for Arten. Helt kan Reglen imidlertid ikke følges; i visse Tilfælde maa den suppleres med et Skøn under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder.

Da det er et meget lille Antal Prøver af Havefrø, som undersøges for Renhed, er der ikke tilstrækkeligt Grundlag til Beregning af Gennemsnitstal herfor.

Ogsaa en Del af Tallene for Spireevne hviler, som det ses af Tabellens første Rubrik, paa saa svagt et Grundlag, at de som Udtryk for Artens normale Spireevne maa tages med et vist Forbehold.

V. Angreb af Skadedyr og Mikroorganismer.

Ved Prøvernes Undersøgelse for Renhed er der gjort Notater om Forekomsten af Brandkorn og forskellige andre Sygdomssymptomer, der kan erkendes ved en umiddelbar Besigtigelse. Ligeledes er det noteret, naar Prøverne har indeholdt visse Skadedyr.

I det følgende er givet en Oversigt over, hvad der i Aarets Løb er fundet heraf. Oversigten omfatter dog kun Prøver af rensset Frø, saaledes som det udbydes direkte til Udsæd, idet man anser det for at være af mindre Interesse, hvad Prøver af Raavarer eller af andet Frø, der ikke er rensset færdigt, indeholder af disse Ting.

Sklerotier af Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) eller af Kløverens Traadkølle (*Typhula trifolii*) er fundet i enkelte af de undersøgte Kløverfrøprøver. Nogen talmæssig Opgørelse er ikke foretaget.

Hejre-Brand (*Ustilago bromivora*) er fundet i 38 af 76 Prøver Ager-Hejre. Draphavre-Brand (*Ustilago perennans*) er ikke fundet i nogen af de 4 undersøgte Draphavreprøver.

Aksbakteriose i Hundegræs (*Erwinia Rathayi*) er fundet i 32 af 177 Prøver Hundegræs.

Dværg-Rundorm eller »Aal« er fundet i 19 af 177 Prøver Hundegræs.

I begge de to Prøver af Eng-Rævehale, der er undersøgt, er der fundet Larver af Rævehale-Myggen (*Oligotrophus alopecuri*). Prøverne indeholdt henholdsvis 86000 og 137000 angrebne Frø pr. kg. Gennemsnitlig var 6 pCt. af Varens Vægt ødelagt af Larven.

I Prøver af Draphavre er ofte en Del af Frøene gnavede af Larver, dels af en Art Galmyg, dels af en Flueart, der maa antages at være nær beslægtet med Fritfluen. I 3 af de 4 Prøver Draphavre, der er undersøgt, var en Del af Frøene angrebet af disse Larver. Det mindste Antal Larver, der er fundet, er 667, det største 3333 pr. kg. Gennemsnitlig fandtes 1190 angrebne Frø pr. kg. Da 1 kg Draphavre indeholder ca. 300000 Frø, er det altsaa gennemsnitlig 0.4 pCt., der er ødelagt af Larver.

VI. Statsfrøkontrollens selvvirkende Kontrol.

Den Overenskomst, efter hvilken Statsfrøkontrollens selvvirkende Kontrol udøves, er i sin Helhed gengivet i Aarsberetningen for 1940—41 (Tidsskrift for Planteavl, 46. Bind, Side 573—580). I store Træk er Kontrollens Arbejdsmaade som meddelt i det følgende:

Kontrollen omfatter alt Markfrø, altsaa Kløver- og Græsfrø og Blandinger heraf samt Roefrø og Frø af Grønfoder-, Grøngødnings- og Handelsplanter.

De kontrollerede Firmaer skal paa visse mindre væsentlige Undtagelser nær stille alt Markfrø, de til og med 7. April sælger til Landmænd og Købmænd, under Kontrollen¹⁾. Engrossalget er ikke under Kontrollen.

Firmaerne skal yde Garanti for Renhed og Spireevne for alt kontrolleret Frø. Endvidere skal der garanteres med Hensyn til Ukrudtsindhold undtagen for følgende Grupper og Arter, i hvilke der kun yderst sjældent forekommer nævneværdige Mængder af Ukrudtsfrø: Bede, Kaalroe, Turnips, Ært, Hestebønne, Lupin, Majs og Solsikke.

Prøver til Kontrol af, om de givne Garantier er overholdt, fremskaffes derved, at Statsfrøkontrollens Prøveudtagere, i den

¹⁾ Et Firma, som i Foraaret 1943 havde undladt at anmelde et Parti Sukkerroefrø paa 50 kg til Kontrollen, har efter Frøkontrolkommissionens Afgørelse betalt en Bøde paa 100 Kr. for denne Forsømmelse.

Tid Frøfirmaerne udvejer Frø, kommer uanmeldt paa Lagrene, saa ofte de finder det nødvendigt, og udtager Prøver af de Leveringer, som er afvejet til Køberne. Efter Prøveudtagningen plomberes den paagældende Levering med Statsfrøkontrollens Plombe, og under denne anbringes en Mærkeseddel, paa hvilken Køberen underrettes om, hvorfor Leveringen er plomberet af Statsfrøkontrollen.

Paa denne Maade fremskaffer og undersøger Statsfrøkontrollen et passende Antal Prøver af hvert Parti. Svarer Gennemsnittet af de konstaterede Analyseresultater ikke til, hvad der er garanteret, skal det kontrollerede Firma yde Erstatning ikke blot til de Købere, af hvis Leveringer der er taget Prøver, men til alle Købere af det paagældende Parti. Erstatning for Mangler ved Spireevnen beregnes efter den stigende Skala (Formel B i Statsfrøkontrollens Erstatningsregler), hvorved Erstatningen, naar der er Tale om nævneværdige Mangler, kan blive ret stor, endog flere Gange Frøets Pris.

For at underrette Køberne om, hvorledes Kontrollen er forløbet, udarbejder Statsfrøkontrollen for hvert kontrolleret Firma en Oversigt over Resultaterne af de foretagne Undersøgelser. Paa disse Oversigter, der af de kontrollerede Firmaer skal sendes til alle deres Købere af Frø, angives det, hvilke Partier der ikke har svaret til Garantien, saaledes at der skal ydes Erstatning, samt hvor mange pCt. af Prisen for det paagældende Parti Erstatningen andrager. Endvidere indeholder Oversigterne en Sammenligning mellem hvert kontrolleret Parti og Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal for Aaret for den paagældende Frøart, saaledes at Køberne bliver underrettet om, hvorledes det Frø, de har faaet, har svaret til Aarets Gennemsnitskvalitet.

I det følgende skal der gives et Sammendrag af Resultaterne af Kontrollen med Leveringerne i Foraaret 1943.

Kontrollen har omfattet de i Tabel 4, Side 384, nævnte 25 Frøleverandører. Der er undersøgt 4647 Prøver, udtaget af 1344 Partier, som tilsammen udgør 8 048 496 kg, der er nærmere omtalt og specificeret Side 389.

Det skal her indskydes, at Kaalroefrø i Aar ikke er med under den selvvirkende Kontrol, da de forhaandenværende smaa Mængder i Foraaret 1943 blev fordelt ved en Rationering. Antallet af Kaalroefrøprøver under den selvvirkende Kontrol var i Fjor 323. Disse Prøver var udtaget af 92 Partier, der udgjorde i alt 522 540 kg.

Tabel 4. Oversigt over, hvorledes de undersøgte Prøver til de garanterede Tal og til Gennemsnitstallene for

De kontrollerede Forretninger	Antal under-søgte Prøver	For hvert 100 kg Frø, Firmaet har leveret, har Renheden eller Spireevnen for nedennævnte Antal kg ikke svaret til	
		Garantien	Aarets Gennemsnitstal
	1	2	3
Fællesforen. for Danmarks Brugsforeninger...	1564	0.83	1.3
A/S Det jydsk Frøavlsskompagni, Randers..	226	0	9.3
Østergaards Frøavl, A/S, Stensballe, Horsens	207	1.35	5.0
Frøkontoret, Kolding.....	189	0.65	5.9
Fr. Dreyer, Aarhus	184	7.76	6.6
Jydsk Markfrøkontor, A/S, Randers	167	9.63	17.0
A/S Sønderjydsk Frøforsyning, Aabenraa....	156	0	4.7
Sydfyns Frøavl, A/S, Svendborg.....	141	1.24	0.2
M. Jørgensens Markfrøforretn., A/S, Grejsdalen	138	2.26	6.7
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing J.....	136	8.72	7.5
Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel, Herfølge..	133	1.07	6.1
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	123	3.53	9.6
Langlands Frøavls-Komp., A/S, Rudkøbing..	110	0	10.0
Ølandenes Frø-Kontor, A/S, Rudkøbing.....	108	0.54	0
Anton Nielsens Frøavl & Frøeksp., Alminde..	105	0	1.1
Nordjysk Frøkompagni, Hjørring	86	0	3.4
Dansk Frøkompagni, K/S, Kolding	83	9.91	21.5
Alsisk Frøavl, A/S, Sønderborg.....	75	3.61	8.3
A/S Dansk Frøhandel af 1935, Valby	74	0.60	3.6
Oluf Thielst, Haderslev	73	0	11.5
Sydjydsk Frø- & Handelskompagni, A/S, Vejen	71	0	10.5
Johs. Steffensen, Holstebro	66	4.11	0.1
Dybro Jørgensen, Sindal	66	9.50	17.8
Markfrøkontoret v. A/S R. Th. Genefke, Hobro	64	1.26	10.6
Skjern Markfrøkontor, Skjern	31	2.34	14.0
I alt i 1942—43...	4376	1.60	3.8
I alt forrige Aar (1941—42)...	4590	0.82	2.3

af de kontrollerede Forretningers Leveringer har svaret
1942—43 for Renhed, Spireevne og Ukrudtsindhold.

For hvert 100 kg Frø, Firmaet har leveret, har der i de Leveringer, der		For hvert 100 kg Frø, Firmaet har leveret af de Arter, for hvilke der skal garanteres med Hensyn til Ukrudtsindhold,			
medfører Erstatnings- pligt (Rubrik 2)	erringere end Aarets Gen- nemsnit (Rubrik 3)	har nedennævnte Antal kg haft for højt Indhold af Ukrudt i Forhold til		har der i de Leveringer,	
manglet nedennævnte Antal kg rent spiredygtigt Frø i Forhold til				der medfører Erstatnings- pligt (Rubrik 6)	hvis Ukrudtsind- hold er højere end Aarets Gennem- snitstal (Rubrik 7)
				været nedennævnte Antal kg Ukrudt for meget i Forhold til	
Garantien	Aarets Gen- nemsnitstal	Garantien	Aarets Gen- nemsnitstal	Garantien	Aarets Gennem- snitstal
4	5	6	7	8	9
0.081	0.139	0	1.0	0	0.0077
0	0.619	6.86	9.1	0.0199	0.0360
0.090	0.358	2.67	3.0	0.0251	0.0602
0.057	0.462	1.22	3.0	0.0732	0.0623
0.574	0.689	0	6.4	0	0.0352
0.729	1.578	0	1.9	0	0.0100
0	0.438	0	0	0	0
0.172	0.015	0	9.4	0	0.0388
0.129	0.501	0	16.5	0	0.0509
0.739	0.838	0.26	0.3	0.0013	0.0013
0.097	0.411	0	0.1	0	0.0004
0.253	0.788	1.88	8.6	0.0103	0.0397
0	0.873	0	1.0	0	0.0032
0.051	0	0.01	0.01	0.00005	0.00005
0	0.068	0	0	0	0
0	0.226	0	0.8	0	0.0045
0.317	1.406	6.92	8.1	0.0316	0.0553
0.321	0.652	0	21.0	0	0.0688
0.053	0.231	0	0.1	0	0.0009
0	0.765	0	13.5	0	0.0518
0	1.004	2.26	25.6	0.0219	0.1108
0.222	0.016	0	16.5	0	0.0591
0.892	1.760	0	11.9	0	0.0343
0.077	0.837	2.46	3.9	0.020	0.0297
0.201	0.985	0	4.4	0	0.0191
0.132	0.329	0.88	3.0	0.0066	0.0187
0.065	0.176	0.24	2.1	0.0010	0.0096

Tabel 4, der omfatter alt Markfrø undtagen Frøblandinger, giver en Oversigt over, hvorledes de forskellige Firmaers Leveringer har svaret dels til Garantitallene, dels til Aarets Gennemsnitstal.

Hovedet til Tabel 4 er i Aar stillet noget anderledes op end i tidligere Beretninger, men Indholdet er nøjagtig det samme.

I Rubrik 1 er opført, hvor mange Prøver der er undersøgt for hvert Firma, og som det ses af denne Rubrik, er Firmaerne i Tabellen ordnede efter Antallet af undersøgte Prøver. Da Prøvernes Antal mere maa rette sig efter det Antal Partier, Firmaet udbyder, end efter de solgte Frømængder, kan Prøveantallet ikke tages som Maal for Firmaernes Omsætning.

Tallene i Rubrik 2 angiver, hvor mange pCt. af Leveringerne Firmaet har Erstatningspligt for, fordi enten Renhed eller Spireevne ikke inden for de gældende Latituder har svaret til Garantien.

Det vil ses, at 7 Firmaer er helt fri for Erstatningspligt, medens denne for 4 andre Firmaer kun omfatter en Brøkdæl af en Procent af Leveringerne, men for 14 Firmaer vedrører Erstatningspligten fra 1.07 til 9.91 pCt. af Leveringerne.

Da de kontrollerede Firmaer kan ansætte Garantitallene for det Frø, de udbyder, ganske som de vil, er Erstatningspligten imidlertid intet Maal for, hvilke Kvaliteter der er leveret. For at faa et Udtryk herfor maa man sætte de leverede Kvaliteter i Forhold til en fast Maalestok. Vi har i Henhold til Overenskomsten om den selvvirkende Kontrol som saadan Maalestok benyttet Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal for Aaret og i Rubrik 3 anført, hvor mange pCt. af hvert Firmas Salg der ikke inden for de gældende Latituder har svaret til disse Gennemsnitstal.

De Oplysninger, Tallene i de to Rubrikker giver, supplerer hinanden. Har et Firma ifølge Rubrik 2 ingen Erstatningspligt, men Rubrik 3 viser, at en meget stor Del af Leveringerne ikke har svaret til Aarets Gennemsnit, fremgaar det heraf, at det fine Resultat i Rubrik 2 er opnaaet ved, at Garantitallene har været lave og ikke ved, at Leveringerne har været af særlig fin Kvalitet. Rubrikkerne 2 og 3 frembyder en Række Eksempler herpaa.

Man vil saaledes se, at fire Firmaer, som har opfyldt Garantierne for alle Leveringer og altsaa har 0 i Rubrik 2, har leveret henholdsvis 9.3, 10.0, 10.5 og 11.5 pCt., der ikke har svaret til Aarets Gennemsnitskvalitet.

Paa den anden Side viser Tabellen Eksempler paa Firmaer, som ganske vist har Erstatningspligt for en Del af deres Leveringer, men som alligevel har leveret alt eller saa godt som alt Frø svarende til Aarets Gennemsnitstal. Erstatningspligten skyldes i et saadant Tilfælde ikke, at Frøet har været af ringe Kvalitet, men at Leverandøren har ansat forholdsvis høje Garantital.

Af Tallene i Rubrik 2 fremgaar det ikke, hvor meget Renheden eller Spireevnen har været for lav. Ethvert kg, der har været Erstatningspligt for, har, hvad enten Partiet har manglet lidt eller meget i at svare til Garantien, haft samme Indflydelse paa Beregningen af de i Rubrik 2 anførte Tal. Har et Firma haft et stort Parti med en ganske lille Mangel i Forhold til Garantital eller Gennemsnitstal, vil dette bevirke, at Firmaet kommer til at staa ugunstigt i Rubrik 2 eller 3, hvorimod et lille Parti kun faar ringe Indflydelse paa Tallene i disse Rubrikker, selv om det har udvist meget store Mangler.

Et bedre Maal for Manglerne med Hensyn til Renhed og Spireevne har man i den Vægtmængde af rent spiredygtigt Frø, som er leveret for lidt i de erstatningspligtige Leveringer. Denne Størrelse er beregnet for hvert Firma og i Rubrik 4 angivet i pCt. af den leverede Frømængde. Paa tilsvarende Maade har man i Rubrik 5 angivet, hvor meget rent spiredygtigt Frø der, maalt med Aarets Gennemsnitstal, har været for lidt i de Leveringer, der ikke har svaret til disse Gennemsnitstal. Tallene i Rubrikkerne 4 og 5 supplerer altsaa paa lignende Maade hinanden som omtalt for Rubrikkerne 2 og 3.

Rubrikkerne 6, 7, 8 og 9 angaar Ukrudtsindhold i Leveringerne. Da der ikke under den selvvirkende Kontrol skal garanteres med Hensyn til Ukrudtsindholdet i Frø af Bede, Kaalroe, Turnips, Ært, Hestebønne, Lupin, Majs og Solsikke, er disse Arter ikke medregnet i Rubrikkerne 6—9, der altsaa omfatter Græs-, Kløver- og Gulerodsfrø samt Frø af andre Markfrøarter, for saa vidt de ikke er undtaget i Henhold til det lige anførte.

I Rubrik 6 er angivet, hvor mange pCt. af den leverede Frømængde der er blevet Erstatningspligt for paa Grund af for højt Ukrudtsindhold i Forhold til Garantien, og i Rubrik 7 er meddelt, hvor mange pCt. af Leveringerne der havde for højt Ukrudtsindhold i Forhold til Aarets Gennemsnit. Tallene i disse to Rubrikker bør altsaa sammenholdes paa lignende Maade som omtalt for Rubrik 2 og 3.

Rubrik 6 viser, at 16 af de 25 kontrollerede Firmaer fuldt ud har overholdt deres Garantier med Hensyn til Ukrudtsindholdet, og af Rubrik 7 ses det, at samtlige Leveringer fra 2 Firmaer ogsaa har svaret til Aarets Gennemsnitskvalitet; men denne Rubrik viser tillige, at nogle Firmaer har leveret ret store Mængder Frø med et Ukrudtsindhold, der overstiger Aarets Gennemsnit med mere end Latituden. For et Firma viser Rubrik 6, at alle Leveringer har opfyldt Garantierne, men 21.0 pCt. af Leveringerne har ifølge Rubrik 7 ikke svaret til Aarets Gennemsnitskvalitet. For et andet Firma er de tilsvarende Tal henholdsvis 2.26 og 25.6 pCt.

Endelig har man udregnet og i Rubrik 8 angivet, hvor mange kg Ukrudtsfrø der pr. 100 kg leveret Frø fandtes mere end garanteret i de Leveringer, for hvilke der er Erstatningspligt for Ukrudt, og i Rubrik 9 er paa tilsvarende Maade angivet, hvor meget Ukrudtsfrø der i de Leveringer, som ikke svarede til Gennemsnittet for Aaret, er for meget i Forhold til dette Gennemsnit.

I Tabellens næstnederste Linie har man for alle de Forhold, der omtales i Tabellen, anført de paagældende Værdier under eet for alle Firmaer, og i den nederste Linie er de tilsvarende Tal for 1941—42 anført.

Ialt er der af de Frøarter, Tabel 4 omfatter, kontrolleret 7 700 966 kg, hvoraf 122 839 kg medfører Erstatningspligt for Mangler ved Renhed eller Spireevne. De Frøarter, der kontrolleres for Ukrudtsindhold, udgør ialt 5 156 170 kg, hvoraf 45 331 kg medfører Erstatningspligt for Ukrudtsindhold.

9 af de Firmaer, hvis Salg har været underkastet den selv-virkende Kontrol, har solgt større eller mindre Mængder af Blandinger af Græs- og Kløverfrø — i alt 347 530 kg.

Ved Salg af Frøblandinger skal det opgives, hvor mange Procent de indeholder af hver enkelt Frøart. Spireevnen samt Avlsland, Sort og Stamme skal opgives for hver Art, der indgaar i Blandingen. Endvidere opgives den samlede Renheds- og Ukrudtsprocent for Blandingen.

Blandingsforholdet kontrolleres ved almindelig Renhedsundersøgelse af de foreliggende Prøver. For Spirings Vedkommende undersøges for hver Prøve kun enkelte af de Arter, som findes deri, væsentlig fordi en gennemført Spiringsanalyse af alle de Arter, der findes i en saadan Prøve, vilde medføre et uforholdsmæssigt stort og derfor ogsaa meget bekosteligt Arbejde. Skønt Statsfrøkontrollen vælger forskellige Arter til Spiringsundersøgelse, hvor der foreligger flere Prøver af samme

Parti, eller hvor der foreligger flere Prøver af Frøblandinger fra samme Leverandør, er den Mulighed ikke udelukket, at Spireevnen af en eller anden Art, som indgaar i Blandingerne i smaa Mængder, ikke bliver kontrolleret. Kontrollen er altsaa ikke fuldt saa effektiv for Frøblandinger som for Frø, der sælges i ublandet Tilstand.

I Tabel 5 er anført forskellige Forhold vedrørende Kontrollen med Frøblandinger for hvert Firma, der har deltaget i dette Salg.

Tabel 5. Undersøgelser af Frøblandinger.

De kontrollerede Forretninger	Antal undersøgte Prøver	Antal Partier under Kontrol	Mængden af solgte Frø- bland. i pCt. af Firmaets Salg af Kløver- og Græsfrø.	Antal Partier, for hvilke der er Erstatningspligt	Erstatningspligtig Mængde Frøbl. i pCt. af Firmaets Salg af Kløver- og Græsfrø.
Jydsk Markfrøkontor, A/S, Randers.....	135	16	65.0	3	6.1
M. Jørgensens Markfrøforr., A/S, Grejsd., Vejle	28	8	44.2	0	0
Østergaards Frøavl, A/S, Stensballe, Horsens	25	3	11.8	0	0
Frøcontoret, Kolding	24	7	17.0	0	0
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing J.	21	6	21.5	0	0
Nordjysk Frøkompagni, Hjørring	16	6	11.1	1	4.5
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	14	5	19.2	1	2.3
Markfrøkontoret v. A/S R. Th. Genefke, Hobro.	6	4	25.1	0	0
Anton Nielsens Frøavl & Frøeksp., Alminde	2	1	1.6	0	0
I alt ...	271	56		5	

Der er i 1942—43 under den selvvirkende Kontrol undersøgt 271 Prøver af 56 Frøblandinger. For 5 af disse Partier er der Erstatningspligt.

De Firmaer, som er under den selvvirkende Kontrol, har i Foraaret 1943 tilsammen solgt nedennævnte Mængder. Til Sammenligning er anført Salget under den selvvirkende Kontrol i de 3 foregaaende Aar.

	1943	1942	1941	1940
Kløverfrø.....	2 176 462 kg	2 193 792 kg	2 413 879 kg	2 447 126 kg
Græsfrø	2 728 171 »	2 641 827 »	2 848 053 »	2 829 979 »
Frøblandinger ...	347 530 »	310 680 »	318 769 »	295 851 »
Roefrø.....	1 859 154 »	2 325 075 »	2 610 638 »	2 727 880 »
Andet Markfrø ..	937 179 »	759 881 »	381 848 »	341 136 »
I alt...	8 048 496 kg	8 231 255 kg	8 573 187 kg	8 641 972 kg

Det kontrollerede Salg af Kløver- og Græsfrø inclusive Frøblandinger er i 1943 lidt større end Aaret før. Forøgelsen falder udelukkende paa Græsfrøet og Blandingerne, idet Salget af Kløverfrø endog er gaaet lidt tilbage og altsaa atter i Aar ligesom i Fjor har været langt under det normale for en Aarrække forud. Denne Sparsommelighed med Frø af Græsmarksbælgplanterne maa antages at øve en uheldig Indflydelse paa Udbyttet af vore Græsmarker. Den skyldes uden Tvivl i første Række de høje Priser paa dette Frø, men har ogsaa i nogen Grad sin Aarsag i, at visse Arter som Rundbælg, Alsikekløver og Kællingetand ikke kan fremskaffes i sædvanligt Omfang, ligesom Tilførslerne af Rødkløverfrø baade i Fjor og i Aar delvis kom for sent frem til at kunne finde Anvendelse samme Foraar.

Det nævnte formindskede Forbrug af Bælgplantefrø gør sig naturligvis ikke blot gældende i det kontrollerede Salg, men ogsaa i Landets samlede Forbrug, saaledes som dette er kendt gennem de Oplysninger, Landbrugsministeriet paa Forslag af Udvalget vedrørende Ind- og Udførsel af Frø har indhentet gennem Frøfirmaerne. Efter disse Oplysninger er det samlede Forbrug af Kløver- og Græsfrø i 1943 7 960 000 kg, hvoraf 44.2 pCt. er Kløverfrø og 55.8 pCt. Græsfrø, medens de tilsvarende Tal for Salget under den selvvirkende Kontrol, naar der ses bort fra Frøblandinger, er 44.5 pCt. Kløverfrø og 55.5 pCt. Græsfrø.

Det kontrollerede Salg af Kløver- og Græsfrø udgør 66 pCt. af det samlede Forbrug. Gaar man ud fra, at et lignende Forhold ogsaa i tidligere Aar har været til Stede mellem det kontrollerede og det samlede Salg, hvilket synes berettiget, da Kontrollen i en Række Aar har omfattet de samme Firmaer, har det samlede Salg af Kløver- og Græsfrø i Aarene før Krigen udgjort ca. 10 Mill. kg, medens det som foran nævnt i 1943 var knap 8 Mill. kg og i 1942 ca. 8.6 Mill. kg.

Af Roefrø er der under den selvvirkende Kontrol i 1943 solgt ca. 466 000 kg mindre end i 1942, hvilket har sin Forklaring i, at Kaalroefrø, som nævnt Side 383, ikke er med under Kontrollen i Aar. Frø af de øvrige Roearter er solgt i tilsvarende Omfang som i Fjor. Andet Markfrø under Kontrol er steget med næsten 200 000 kg, saa den samlede Tilbagegang i den kontrollerede Frømængde er trods Udeladelsen af Kaalroefrøet kun knapt 200 000 kg.

Ved Studium af Tabellerne 4 og 5 bør man erindre, at Frøets Værdi som Sædevare ikke alene er bestemt af de Egen-

skaber, der er omhandlede i Tabellerne, men tillige i høj Grad af dets Herkomst (Avlsland, Sort og Stamme). For nogle Frøarters Vedkommende er dette Forhold af saa afgørende Betydning, at Frø fra det bedste Avlssted eller af den bedste Stamme absolut bør foretrækkes, selv om det i Renhed eller Spireevne ikke helt kan staa Maal med, hvad der udbydes fra mindre heldige Avlssteder eller af 2. Klasses Stammer.

I Erkendelse af dette Spørgsmaals Vigtighed er det i Overenskomsten om den selvvirkende Kontrol fastsat, at Firmaerne paa Bestillingssedler m. v. skal opgive Avlsland, Sort eller Stamme for alle Partier.

Nogen Kontrol vedrørende disse Forhold foretages ikke, men paa Grundlag af de fra Firmaerne modtagne Oplysninger har man udarbejdet Oversigterne, der findes i Tabellerne 6 og 7.

I Tabel 6 er for Frø af Græsmarksplanterne dels angivet, hvor mange pCt. hver Art udgør af det samlede Salg af Kløver- og Græsfrø, dels, hvorledes Frø fra forskellige Avlslande eller i visse Tilfælde af forskellige Stammer er repræsenteret inden for Arten. En vandret Streg i Rubrikkerne betyder, at det paagældende Tal er mindre end 0.05.

Naar der ved Angivelsen af Avlsstedet i Tabellen er anført to geografiske Navne, adskilte ved en skraa Streg, betyder det, at de paagældende Partier er opgivet at være en Blanding af Frø fra de to Avlssteder. Er de geografiske Navne forbundet med »og«, betyder det, at nogle Partier er opgivet at være fra det ene, andre fra det andet Avlssted.

Paa tilsvarende Maade skal det læses, hvor flere Stammer er opført sammen.

Da Salget under den selvvirkende Kontrol udgør saa stor en Del af hele Forbruget, er det nærliggende at gaa ud fra, at den procentiske Fordeling af Arterne, som Tabel 6 udviser, ret nøje gælder Landets samlede Forbrug af Kløver- og Græsfrø. En Sammenligning med Resultaterne af den forannævnte direkte Optælling, om hvilken der er givet Meddelelse gennem Medlemsbladene for De selvvirkende danske Frøavlerforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning henholdsvis Dansk Frøavl 1943, Side 250, og Tidsskrift for Frøavl 1943, Side 324, viser da ogsaa, at den nævnte Forventning i store Træk holder Stik, selv om der er interessante Afvigelser paa en Række Punkter.

Forbruget af Rødkløverfrø har under den selvvirkende Kontrol i 1943 udgjort 24 pCt. af Salget af Græs- og Kløverfrø mod

Tabel 6.
Oversigt over, hvorledes Salget af Kløver- og Græsfrø under
den selvvirkende Kontrol i Foraaret 1943 har fordelt sig
med Hensyn til Arter, Avlsland og Stammer.

Art, Avlsland og Stamme	Procentisk For- deling inden for Arten	Procent af det saml. Salg af Klø- ver- og Græsfrø	Art, Avlsland og Stamme	Procentisk For- deling inden for Arten	Procent af det saml. Salg af Klø- ver- og Græsfrø
Tidlig Rødkløver:		9.9	Alsikekløver:		0.6
Stammer med Romertal I .	7.3		Danmark	71.4	
Lofa og Hjelm	7.4		Danmark/Ungarn	28.6	
Blandinger af danske St. . .	12.2		HL-Sneglebælg:		5.5
Udenlandsk	73.1		Danmark	100.0	
Halvsild. o. sildig Rødkløver:		14.1	Lucerne:		5.9
Halvsild. St. m. Romertal I	96.1		Udenlandsk (europæisk) . . .	99.2	
do. Øtofte	3.3		Danmark	0.8	
Sildig Øtofte	0.1		Gul Rundbælg:		0.1
Hersnap	0.5		Danmark	100.0	
Hvidkløver:		7.8	Alm. Kællingetand:		0.6
Morsø Øtofte, Morsø Bjørndr.,			Udenlandsk	66.1	
Morsø Hunderup og Morsø	90.8		Danmark	33.9	
Strynø	0.5		I alt Bælgplantefrø . . .		44.5
Vild engelsk	8.7				
Timothe:		6.2	Ager-Hejre:		1.5
Stammer med Romertal I .	22.5		Øtofte	57.6	
Trifolium 12	17.0		Svaløf	13.6	
Anden dansk Avl	60.5		Anden dansk Avl	28.8	
Alm. Rajgræs:		25.5	Draphavre:		—
Pajbjerg I, tidlig	3.8		Danmark	2.7	
Øtofte, do.	29.9		Danmark/Frankrig	97.3	
Andre tidlige Stammer . . .	6.8		Hundegræs:		7.1
Øtofte I, sildig	25.9		Olsg. II og Olsgaard	34.1	
E. F. 79, do.	32.2		Roskilde	56.1	
Hunsballe I, sildig	1.4		Anden dansk Avl	9.8	
Ital. Rajgræs:		7.0	Eng-Rævehale:		—
Tystofte 152	24.4		Danmark/Finland	100.0	
E. F. 486	19.9		Fioringræs:		—
Roskilde	54.7		Amerika	100.0	
Hinderupgaard	1.0		Alm. Rapgræs:		0.6
Eng-Svingel:		7.0	Danmark	100.0	
Lyngby	43.9		Eng-Rapgræs:		0.3
Øtofte	54.9		Danmark	99.6	
Pajbjerg	1.2		Danmark/Amerika	0.4	
Rød Svingel:		0.2	Stortoppet Rapgræs:		—
Danmark	100.0		Danmark	100.0	
Stivbladet Svingel:		—	Kamgræs:		—
Danmark	96.8		Irland	100.0	
Tyskland	3.2		I alt Græsfrø . . .		55.5

25 pCt. Aaret før og ca. 27 pCt. i en Aarrække forud, men af Landets samlede Salg udgør Rødkløverfrøet i 1943 kun 22.7 pCt. Under den selvvirkende Kontrol er ca. 41 pCt. af Rødkløveren tidlig og ca. 59 pCt. halvsildig og sildig, medens de tilsvarende Tal for Landet som Helhed er 48 pCt. tidlig og 52 pCt. halvsildig og sildig.

Hvidkløversalget under den selvvirkende Kontrol udgør 7.8 pCt. og i Landets samlede Salg 7.1 pCt. Derimod er Salget af Hl.-Sneglebælg relativt større uden for den selvvirkende Kontrol end under denne, idet Salget under den selvvirkende Kontrol har udgjort 5.5 pCt., men i Landet som Helhed 7.4 pCt.

Salget af Alsikekløver og Kællingetand har saavel under den selvvirkende Kontrol som uden for denne været meget lille, og Rundbælg har ligesom i de senere Aar været praktisk taget forsvundet fra Markedet.

For Græssernes Vedkommende viser baade Salget under den selvvirkende Kontrol og Landets samlede Salg, at Forbruget af Italiensk Rajgræs er gaaet noget tilbage i Forhold til i Fjor, og at Forbruget af Timothe, Eng-Svingel og især Hundegræs er steget en Del.

I Tabel 7 er givet en Oversigt over, hvorledes Forbruget af Roefrø under den selvvirkende Kontrol i 1943 har fordelt sig, dels efter Arterne, dels inden for Arterne efter Sorter og Stammer.

Fordelingen mellem Arterne er stærkt paavirket af, at Kaal-roefrøet, der sædvanlig udgør henved en Fjerdedel af Roefrøsalget, i Aar ikke er med under Kontrollen, hvorved Bederoefrøet kommer til at udgøre 96.7 pCt., medens det sædvanligt kun udgør 70—75 pCt. af Roefrøsalget under den selvvirkende Kontrol.

I det samlede Salg i Landet indgaar den rationerede Kaal-roefrøsmængde, som udgjorde ca. en Fjerdedel af det normale Forbrug af denne Art, og den procentiske Fordeling mellem Arterne er derfor i det samlede Salg 90 pCt. Bedefrø, 7 pCt. Kaalroefrø, 2 pCt. Turnipsfrø og 1 pCt. Gulerodsfrø. Imidlertid er heller ikke denne Fordeling noget rigtigt Udtryk for Forbruget til Saaning i Foraaret 1943. Optællingerne af Areaerne med Rodfrugt i Sommeren 1943 har nemlig vist, at Arealet med Kaalroer trods Manglen paa Kaalroefrø i Handelen var meget nær af sædvanlig Størrelse. Landmændene har altsaa haft andet Kaalroefrø til Raadighed, end hvad der gik i Handelen. Dels har der antagelig været en Del overgemte Reserver, dels er der

Tabel 7.
Oversigt over, hvorledes Salget af Roefrø under den
selvvirkende Kontrol i Foraaret 1943 har fordelt sig med
Hensyn til Arter, Sorter og Stammer.

Art, Sort og Stamme	Procentisk For- deling inden for Arten	Procent af det samlede Salg af Roefrø	Art, Sort og Stamme	Procentisk For- deling inden for Arten	Procent af det samlede Salg af Roefrø
Foderbeder:		96.7	Gulerød:		1.1
Barres Øtofte IX	19.1		Stammer med Romortal VII.	52.0	
» Øtofte VIII	0.5		Andre Gulerødder	48.0	
» Tystofte, Øtofte IX ..	3.8				2.2
» Tystofte VIII	4.6		Turnips:		
» Strynø IX	7.3		Yellow Tank., Hinderupg. VII	0.1	
» » VIII	4.3		» » Trifolium VII.	2.7	
» Ferritslev IX	—		» » Roskilde IX ..	11.1	
Andre Barres	0.1		Fynsk Bortf., Hundslev VII	9.6	
Fodersukkerroe, Siø VIII ..	2.9		» » Roskilde VII.	3.3	
» Bjergby VIII.	1.5		Andre gulkødede Turnips..	8.8	
» Pajbjerg Korsroe IX ..	12.8		Høst-Turnips, Roskilde VII.	1.4	
» »	2.7		Østersundom, Amagerg. V. .	8.3	
» » Alfa	0.7		Grey stone, Amagergaard V	5.2	
» » Rex IX	8.0		Maj-Turnips, Roskilde B ..	3.9	
» Gul Øtofte IX	15.1		Andre hvidkødede Turnips.	45.6	
» Hvid » IX	6.5				
Anden Fodersukkerroe	0.2				
Sukkerroe, Tystofte VII ...	0.2				
» Øtofte	3.2				
» Pajbjerg IX	0.3				
» Hunsballe IX	0.5				
» »	1.8				
» E. F. 120	2.0				
» E. F. 472	1.2				
» Fodgaard	0.1				
Anden Sukkerroe	0.6				

ogsaa i ret stor Udstrækning i 1942 avlet Kaalroefrø til egen og Naboers Forsyning. Arealerne med Rodfrugter viser, at Forbruget af Roefrø i Foraaret 1943 har fordelt sig paa Arterne nogenlunde som sædvanligt.

Med Hensyn til Fordelingen af Stammerne inden for den enkelte Art maa det antages, at Stammer, der ejes af Firmaer, der er under den selvvirkende Kontrol, er stærkere repræsenteret i det kontrollerede Salg end i Landets samlede Forbrug, og at det forholder sig omvendt med Stammer, hvis Ejere ikke er under den selvvirkende Kontrol.

Til Belysning af den Forskydning henimod Brug af mere

tørstofrige Bederoer, som har fundet Sted i en Aarrække, anføres nedenfor den procentiske Fordeling af Salget af Bederoefrø under den selvvirkende Kontrol i Aarene 1937—43.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943
Runkelroer	70 pCt.	60 pCt.	58 pCt.	46 pCt.	39 pCt.	40 pCt.	40 pCt.
Fodersukkerroer	16 »	27 »	31 »	42 »	48 »	48 »	50 »
Sukkerroer	14 »	13 »	11 »	12 »	13 »	12 »	10 »

Som allerede nævnt, er Meddelelserne i Tabel 6 og 7 byggede paa Firmaernes Opgivelser om de nævnte Forhold, idet den selvvirkende Kontrol ikke omfatter Kontrol af Frøets Sorts- og Stammeægthed.

Ud fra den Opfattelse, at den selvvirkende Kontrol ikke fuldt ud løser sin Opgave over for Frøforbrugerne, naar et saa vigtigt Forhold som Frøets Ægthed ikke kontrolleres, er der aabnet Adgang for Firmaerne til at faa kontrolleret ogsaa Ægtheden af det Roefrø og Kløverfrø, de sælger under den selvvirkende Kontrol.

De Regler, hvorefter Frøkontrollen paatager sig at foretage denne Kontrol, er anført i Statsfrøkontrollens Aarsberetning for 1929—30 (Tidsskrift for Planteavl, 36. Bind, Side 775), og i Forbindelse dermed er der gjort Rede for det hidtidige Forløb af denne Side af Kontrolvirksomheden.

Endnu har ingen Firmaer ønsket at underkaste deres Salg denne Ægthedskontrol.

VII. Undersøgelser vedrørende Sorts- og Stammeægthed samt Sygdomsangreb.

1. Adskillelse af Varieteter og Sorter i Laboratoriet.

a. Sortsrenhedsundersøgelse af Byg.

Undersøgelserne i Laboratoriet for Sortsrenhed af Byg har i Aaret 1942—43 omfattet 467 Prøver, hvoraf 27 er undersøgt til Garantibrug og 440 til Vejledning. Af det nævnte Antal Prøver er 377 indsendt af Korn- og Saasædhandlere, 60 af Landmænd og Landbrugsorganisationer, 9 af Bryggerier og Laboratorier, 7 af Kriminalpolitiet, og 14 er undersøgt for Statsfrøkontrollens egen Regning.

De 467 Prøver fordeler sig efter det ved Indsendelsen opgivne Sortsnavn saaledes:

Opgivet Sortsnavn	Antal Prøver	pCt. af det samlede Antal Prøver	Opgivet Sortsnavn	Antal Prøver	pCt. af det samlede Antal Prøver
Kenia-Byg.....	170	36.4	Freja Byg.....	15	3.2
Maja-Byg	151	32.3	Binder-Byg	9	1.9
Abed Archer-Byg...	46	9.9	Juli-Byg	1	0.2
Archer-Byg	34	7.3	Uden Sortsbetegnelse	37	7.9
Engelsk Archer-Byg	4	0.9			

Det ses, at Kenia- og Maja-Byg stadig udgør langt den største Del af de undersøgte Prøver, hvilket svarer til disse to Sorters Udbredelse i Praksis. En Del Prøver er ved Indsendelsen kun betegnet som Archer-Byg, hvilken Betegnelse i de fleste Tilfælde dækker over Abed Archer, men da andre Sorter som Engelsk Archer og Irsk Archer ogsaa kan forekomme heri, er de nævnte Prøver opført i en særlig Gruppe. Prøverne, der er indsendt uden Sortsbetegnelse, har for største Delen tilhørt Sorterne Kenia og Maja; desuden omfatter denne Gruppe nogle Aksprøver, der i de fleste Tilfælde var Archer-Byg, hvilket skyldes, at disse Prøver for det meste bestod af høje og sildige, afvigende Typer, som Indsenderne havde fundet i Kenia- eller Maja-Byg.

En stor Part af ovennævnte Antal Prøver stammer fra de Bygpartier, der har været under den af Statsfrøkontrollen udøvede Kontrol med Saasæd.

I Tabel 8 findes en Opgørelse over Sortsrenheden af 447 Prøver, idet 20 Prøver ikke er anvendelige i denne Sammenstilling.

Tabel 8. Fordelingen af Bygprøverne 1942—43
efter Indhold af fremmed Sort.

pCt. fremmed Sort											I alt	
	Maja	Kenia	Abed Archer	Archer	Engelsk Archer	Freja	Binder	Abed Juli	Opal		Antal	pCt.
0.....	152	131	33	23	3	15	0	0	0		357	79.9
0.1— 1.0	11	15	10	7	1	0	0	1	0		45	10.0
1.5— 5.0	3	6	3	3	0	0	1	0	0		16	3.6
5.5— 8.0	1	0	0	1	0	0	1	0	1		4	0.9
8.5—14.5	1	0	0	0	0	0	3	0	0		4	0.9
15.0—50.0	6	0	0	7	0	0	3	0	1		17	3.8
over 50.0 ell. inds. under forkert Sortsbetegnelse	2	0	0	1	0	0	1	0	0		4	0.9
I alt.....	176	152	46	42	4	15	9	1	2		447	100.0

De Prøver, der er indsendt uden Angivelse af Sortsnavn, er medregnet under den Sort, som ved Undersøgelsen viste sig at udgøre mindst Halvdelen af Prøven.

Binder-Byg, hvoraf der i de senere Aar kun er modtaget faa Prøver til Undersøgelse, udviser ifølge Tabellen den daarligste Sortsrenhed; derefter følger Archer-Byg, som har forholdsvis mange Prøver med et meget højt Indhold af fremmed Sort. Sortsrenheden af Maja- og Kenia-Byg er antagelig lidt mindre, end Tabellen giver Udtryk for, idet disse to Sorter vanskeligt kan adskilles fuldstændigt, hvorfor en mindre Indblanding af den ene i den anden ikke altid kan fratages.

Følgende Oversigt viser, hvorledes Sortsrenheden har været i 1942—43 sammenlignet med de foregaaende 9 Aar.

pCt. Kærner af fremmed Sort	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
	—34	—35	—36	—37	—38	—39	—40	—41	—42	—43
0	20	35	32	31	33	36	59	73	77	80
0.1—1.0	16	17	12	22	26	30	21	14	11	10
1.5—5.0	25	16	15	15	13	14	8	5	6	3
5.5—8.0	9	6	8	4	5	3	3	1	2	1
over 8.0	30	26	33	28	23	17	9	7	4	6

Tallene i Oversigten angiver Procenten af Prøver, der falder i de anførte Sortsrenhedsklasser. Det fremgaar, at Sortsrenheden er tiltaget væsentligt i de senere Aar. Grunden hertil er for en stor Del, at Prøverne af Maja- og Kenia-Byg, der, som det fremgaar af Tabel 8, gennemsnitlig har en høj Sortsrenhed, stadig er steget i Antal, saa de udgør en stærkt stigende Del af det samlede Antal Prøver. Endvidere har den Del af Prøverne, som stammer fra Saasædspartier under den af Statsfrøkontrollen udøvede Sædekornskontrol, været i stærk Stigning, hvilket maa antages ogsaa at forøge den gennemsnitlige Sortsrenhed.

b. Adskillelse af Hvid og Gul Havre.

I det forløbne Aar er 363 Havreprøver undersøgt for Indhold af Havre af anden Kærnefarve. 336 Prøver er opgivet at være Hvid Havre, medens 27 Prøver ifølge Opgivelsen er Gul Havre. 14 Prøver er indsendt specielt for denne Undersøgelse eller i Forbindelse med andre Laboratorieundersøgelser, medens 349 er Udsaaningsprøver, hvor Undersøgelsen er et Led i Sortsbestemmelsen.

I Tabel 9 er Prøverne fordelt efter Indholdet af afvigende Kærner i de to Havrevarieteter.

Tabel 9. Oversigt over Havreprøvernes Indhold af Kærner med afvigende Farve.

pro Mille Kærner med afvigende Farve	Antal Prøver		Antal i alt	
	Hvide Sorter	Gule Sorter	Prøver	pCt.
0	114	1	115	31.7
0.1— 1.0	206	13	219	60.3
1.1— 5.0	14	6	20	5.5
5.1—10.0	1	1	2	0.6
10.1—50.0	1	6	7	1.9
over 50.0	0	0	0	0
I alt.....	336	27	363	100.0

Omtrent en Tredjedel af Prøverne er helt fri for Kærner af anden Farve, og ca. 60 pCt. af Prøverne indeholder mellem 0.1 og 1.0 pro Mille. Af Tabellen fremgaar desuden, at Prøverne af gule Sorter er stærkere forurenede med fremmede Kærner end de hvide Sorter. Dette Forhold skyldes sikkert i det væsentlige to Aarsager. For det første er Gul Havre mere udsat for at faa Indblanding af Hvid Havre end omvendt, idet Gul Havre dyrkes i langt mindre Udstrækning end Hvid Havre. Paa en Gaard, hvor der dyrkes en gul Sort, vil der saaledes i mange Tilfælde tillige dyrkes Hvid Havre, medens de allerfleste Gaarde, der dyrker Hvid Havre, kun har denne Varietet. En anden Aarsag til den stærkere Forurening af Gul Havre er, at der her forekommer flere Udspaltninger af anden Kærnefarve end hos Hvid Havre.

2. Undersøgelser i Kontrolmarkerne.

Kontrolmarkerne med Korn har i 1943 ligget paa Ishøjgaard pr. Taastrup, Mørkhøjgaard pr. Herlev og Dyrehavegaard pr. Klampenborg. Kløver og Græs har ligget paa Statens Gaard Trollesminde ved Hillerød og Mørkhøjgaard. Roerne har været placeret paa Ishøjgaard og Bredekærgaard pr. Taastrup samt Trollesminde, og endelig har Kontrolmarkerne med Hør været beliggende dels paa Statens Forsøgsstation ved Lyngby, dels i Landbohøjskolens Undervisningsmark ved Rolighedsvej.

Kontrol dyrkningen har i 1943 ialt omfattet 2232 Prøver, udsaaet paa 8007 Parceller paa et samlet Areal af ca. 14 ha.

Bedømmelsen af Rodfrugterne er som i tidligere Aar foretaget med Bistand af Ordføreren for Statens Rodfrugtforsøg,

Forstander *J. C. Lunden*, Lyngby. Paa samme Maade har Ordføreren for Statens Forsøg med Græsmarksplanter, Forstander *Josef Hansen*, Tystofte, ydet Bistand ved Bedømmelsen af Prøverne af Græsmarksplanter.

Med Hensyn til Vækstbetingelserne og andre Forhold vedrørende Kontrol dyrkningen skal her gives enkelte Oplysninger. Paa Grund af, at Høsten i 1942 som Følge af det regnfulde Vejr afsluttedes meget sent, modtog Statsfrøkontrollen de Prøver af Vintersæd, der ønskedes kontrol dyrket, paa et senere Tidspunkt end sædvanligt. Dette bevirkede sammen med uheldige Vejrforhold, at Saaningen af Vintersædsprøverne i Efteraaret 1942 skete paa et meget sent Tidspunkt. Marken paa Ishøjgaard blev tilsaaet i Dagene 7. til 13. Oktober, medens Saaningen paa Dyrehavegaard først afsluttedes den 19. Oktober. Spiringen foregik dog nogenlunde paa Ishøjgaard, medens den paa Dyrehavegaard ikke var saa god som ønskeligt, ligesom Dele af Marken her led nogen Skade ved Angreb af Fugle. Som Følge af den milde Vinter var Overvintringen usædvanlig god, og Plantebestanden i Marken paa Ishøjgaard viste sig da ogsaa i Foraaret at blive særdeles tilfredsstillende til Undersøgelserne, medens visse Dele af Marken paa Dyrehavegaard stadig lod noget tilbage at ønske.

For Saaningen af Vaarsæd udviklede Forholdene sig betydeligt bedre. Det tidlige Foraar bevirkede, at Saaningen kunde begyndes den 20. Marts og udføres til to Saatider med ca. 14 Dages Mellemrum, hvilket hvert Aar tilsigtes for at faa det rigtige Udtryk for Angrebet af Brand og Stribesygge, der er noget afhængige af Saatiden. Væksten af Vaarsædsprøverne foregik tilfredsstillende, saa Planterne fik en passende Udvikling til Undersøgelsen, der kunde paabegyndes allerede omkring 15. Juni, ca. en halv Snes Dage før sædvanligt. Ogsaa Vejrforholdene var i det store og hele gunstige for Undersøgelserne.

Saaningen af Bederoer, Kaalroer og Gulerødder fandt Sted mellem 20. og 30. April, medens Turnipsprøverne saaedes 2—3 Uger senere. Paa Ishøjgaard var Spiringsforholdene gode, og Plantebestanden blev meget regelmæssig. Der forekom heller ikke Angreb af Skadedyr eller Svampe, som skadede Roerne i betydende Grad, og da Væksten iøvrigt var god, var Roerne ved Optagningen veludviklede og særdeles velegnede til Bedømmelsen. Paa Trollesminde var Betingelserne for Roernes Udvikling betydelig daarligere. Efter Saaningen blev Jorden slemmet stærkt til ved kraftige Regnskyl og blev som Følge deraf skor-

pet, hvilket hemmede Spiringen; derefter kom pletvise Angreb af Jordløpper i Kaalroerne og ret kraftige Angreb i Bederoerne af Aadselbiller. Disse Forhold bevirkede, at Plantebestanden særlig for Bederoerne blev noget uregelmæssig, hvilket igen gav Anledning til, at Roerne ved Optagningen ikke var saa veludviklede og typiske, som det kunde ønskes. Nyttens af at udsaa Prøverne i to Marker, beliggende med stor Afstand, viste sig atter.

Spiringen af Prøverne af Græsmarksplanter, som udsaaedes i Foraaret 1942, var god, men Lucerneparcellerne paa Mørkhøjgaard blev dog stærkt udtyndede, idet Kimplanterne af ukendt Aarsag døde bort i stort Tal. Marken paa Trollesminde, der var saaet i Dæksæd, led i Eftersommeren stor Skade paa Grund af Lejesæd og de vanskelige Høstforhold. Endvidere var der i Kløveren stærke Angreb af Bægersvamp. Ved Vækstperiodens Begyndelse i Foraaret 1943 viste Plantebestanden i de fleste af Parcellerne i denne Mark sig da ogsaa at være saa daarlig, at en Bedømmelse kun kunde foretages i stærkt begrænset Omfang. Ægthedsbedømmelsen af Kløver- og Græsprøverne er derfor i overvejende Grad foretaget alene paa Grundlag af Parcellerne paa Mørkhøjgaard.

De Prøver af Græsmarksplanter, som udsaaedes i Foraaret og Sommeren 1943, fik en god Start. Spiringsforholdene var gode, og Plantebestanden har Sommeren og Efteraaret igennem været god.

I det følgende skal Kontrol dyrkningen af de enkelte Plantearter omtales nærmere.

a. Korn.

Der har af Kornarterne samt Ærter været udsaaet 1065 Prøver til Undersøgelse. Heraf er 30 Prøver undersøgt i Forbindelse med Sortsbestemmelsen i Laboratoriet, og 44 er Maale- og Studieprøver; disse 74 Prøver er udsaaet for Statsfrøkontrollens Regning. Af indsendte Prøver har der været 991, og kun disse er medtaget i de følgende Opstillinger.

965 af de 991 Prøver er indsendt af Saasædhandlere og 26 af Landmænd eller Landbrugsorganisationer. 927 Prøver er indsendt til Sygdoms- og Sortsrenhedsundersøgelse, 8 til Sortsrenhedsundersøgelse til Garantibrug og 56 til vejledende Sortsrenhedsundersøgelse. 456 af de 927 Prøver stammer fra den af Statsfrøkontrollen udøvede Kontrol med Saasæd.

Prøverne fordeler sig efter Arter og Varieteter saaledes:

Vinterrug	74	Prøver	Byg	444	Prøver
Vaarrug	1	do.	Havre	350	do.
Vinterhvede	104	do.	Ærter	8	do.
Vaarrhvede	10	do.			

En mindre Del af Vinterhvedeprøverne stammer fra Hvedepartier, der i 1941 var under Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol. Disse Prøver udsaaedes i Henhold til Reglerne i Efteraaret 1941, men frøs bort i den strenge Vinter 1941—42, hvorfor de paany udsaaedes i 1942. I Tabel 10 er opført Resultaterne af Sygdomsundersøgelserne af 922 Prøver, idet de øvrige 5 Prøver er udgaaet for denne Undersøgelse.

Tabel 10. Oversigt over Angreb af Brand og Stribesygge i Kontrolmarkerne.

Kornart og Sygdomsangreb	pro Mille				
	0	0.1-1.0	1.1-10.0	10.1 og der- over	Stær- keste Angreb
Vinterrug, Antal Prøver med Stængelbr. .	74	0	0	0	0
Vaarrug, » » » » »	1	0	0	0	0
Vinterhvede, » » » Støvbrand .	93	9	0	0	0.4
do. » » » Stinkbrand .	85	13	3	1	69.5
Vaarrhvede, » » » Støvbrand .	8	0	0	0	0
do. » » » Stinkbrand .	8	0	0	0	0
Byg, » » » Stribesygge .	262	144	31	1	10.8
do. » » » Nøgen Brand .	27	101	268	42	118.1
Havre, » » » » »	290	8	1	0	2.5

En enkelt Prøve af Vinterhvede var særlig stærkt angrebet af Stinkbrand. Bemærkelsesværdig er ellers det meget stærke Angreb af Nøgen Brand i Bygprøverne. Langt det største Antal af disse har haft et Indhold mellem 1 og 10 pro Mille angrebne Planter, og ca. 10 pCt. af Prøverne havde over 10 pro Mille angrebne Planter. Det er øjensynligt Smittebetingelserne for denne Svamp, der har været særlig gunstige i Sommeren 1942.

I Tabel 11 er vist Angrebet af Nøgen Brand i Byg i forskellige Aar.

Ved Hjælp af Sædekornskontrollen er det muligt at se, hvor stort Brandangrebet i 1942 har været i en Del Partier, hvorpaa der er avlet Saasæd, som er undersøgt i 1943. Det har herefter

Tabel 11. Angreb af Nøgen Brand i Byg i forskellige Aar.

	pCt. Prøver med Angreb af Nøgen Brand i pro Mille									Antal Prøver i alt
	0	0.1—1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-10.0	10.1-20.0	20.1 og derover	
1935—40.	18	53	12	6	2	2	5	2	0	412
1941.....	18	40	19	10	6	2	5	0	0	148
1942.....	17	52	16	6	4	2	2	1	—	332
1943.....	6	23	14	11	10	6	20	8	2	438
I alt...	14	41	15	8	6	3	9	3	1	1330

— betyder, at Tallet ligger under 0.5 pCt.

vist sig, at jo større Angrebet har været i Udsædspartierne, desto større er det gennemgaaende blevet i Saasædspartierne. Dog har Saasædspartier avlet paa Udsædspartier med et meget lille Indhold af angrebne Planter i en Del Tilfælde haft ret stærke Angreb af Nøgen Brand. Gennemsnitlig har 154 Avlspartier haft et Indhold paa 2.4 pro Mille Nøgen Brand, medens de 63 Udsædspartier, hvorpaa de førstnævnte var avlet, kun havde 0.6 pro Mille. Ved Undersøgelserne er det endvidere fremgaaet, at de forskellige Bygsorter ikke angribes i lige høj Grad. Archer-Sorterne angribes saaledes i meget lavere Grad end Kenia-, Maja- og Freja-Byg.

I Tabel 12 er de Prøver af Maja-, Kenia- og Archer-Byg, der er undersøgt i Aarene 1935—43, grupperet efter Angrebets Størrelse. De forskellige Archer-Sorter synes at forholde sig ens over for Nøgen Brand, hvorfor de er slaaet sammen til een Gruppe.

Tabel 12. Angreb af Nøgen Brand i forskellige Bygsorter i Aarene 1935—1943.

Sort	pCt. Prøver med Angreb af Nøgen Brand i pro Mille									Antal Prøver i alt
	0	0.1—1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-10.0	10.1-20.0	20.1 og derover	
Maja	7	43	15	9	8	3	11	3	1	449
Kenia ...	6	43	19	9	6	4	9	3	1	625
Archer ..	58	41	—	—	0	0	0	0	0	175
I alt...	14	40	17	8	6	3	8	3	1	1249

— betyder, at Tallet ligger under 0.5 pCt.

En Opstilling efter Indholdet af fremmed Sort i Vaarhvede, Vinterhvede, Byg og Havre er givet i Tabel 13.

Tabel 13. Oversigt over Indhold af fremmed Sort i Kornprøver i Kontrolmarkerne.

Kornart	Antal Prøver med Indhold af fremmed Sort i pro Mille					
	0	0.1—1.0	1.1—10.0	10.1—100.0	100.1 og derover	forkert sortsbenævnt
Vinterhvede...	3	72	15	5	3	6
Vaarrhvede....	7	3	0	0	0	0
Byg	79	308	45	11	0	1
Havre	58	221	40	27	2	2
I alt...	147	604	100	43	5	9

82 pCt. af Prøverne indeholdt under 1 pro Mille fremmed Sort og 6 pCt. over 10 pro Mille (1 pCt.). Forholdsvis mange af Vinterhvedeprøverne svarede ikke til det opgivne Sortsnavn eller havde stort Indhold af fremmed Sort. Grunden hertil maa antagelig søges i, at det efter de tre strenge Vintre med stor Ødelæggelse af Hvedemarkerne var vanskeligt i Efteraaret 1942 at fremskaffe tilstrækkelig Saahvede, om hvilken man havde fuld Klarhed over Sortsspørgsmaalet.

Af de 74 Prøver Vinterrug var 3 ikke sortsægte, og 1 Prøve afveg en Del fra den for Prøven opgivne Sort. Den ene Prøve Vaarrug gav ikke Anledning til Indvendinger mod Sortsægtheden. Heller ikke de 8 Prøver Ærter afveg fra de opgivne Sortsnavne.

b. Rodfrugter.

Ægthedsundersøgelserne af Rodfrugter har omfattet 564 Prøver, hvoraf:

Runkelroer, Barres.....	53 Prøver	Kaalroer	275 Prøver
Fodersukkerroer	100 do.	Turnips	27 do.
Sukkerroer.....	66 do.	Gulerødder.....	43 do.

Af disse var 69 Maale- og Studieprøver. Aarsagen til, at saa mange Kaalroep prøver er undersøgt, er, at alt Kaalroefrø, som Frøhandlerne laa inde med, i Foraaret 1943 ved Landbrugsministeriets Foranstaltning blev fordelt til Landmændene. Statsfrøkontrollen plomberede og udtog Prøver af alle Partier, og da det kunde have Interesse at se, hvorvidt Restbeholdningerne af Kaalroefrøet svarede til de Stammer, som Partierne opgaves at være, blev alle de ved Plomberingen fremkomne Prøver — ialt 229 — udsaaet i Statsfrøkontrollens Kontrolmarker til Stammeægthedsbedømmelse. For at lette og billig-

gøre Arbejdet blev hver Prøve kun udsaaet i 1 Parcel i hver Mark, hvilket skønnedes tilstrækkeligt for Formaalet, medens normalt indsendte Prøver altid udsaaes i to Marker med 2 Parceller i hver. Ved Bedømmelsen viste det sig, at det kun var meget faa af disse Kaalroeprøver, der ikke var af den opgivne Stamme eller gav Anledning til større Indvendinger mod Stammeægtheden. Dog var større og mindre Indblandinger hyppigere end sædvanligt for Kaalroeprøver. Resultaterne af denne Undersøgelse tyder paa, at der af baade store og smaa Frøfirmaer passes nøje paa, at der ikke sker Forveksling eller Sammenblanding af Stammerne. Det talmæssige Udtryk for ovennævnte Prøvers Forhold vedrørende Ægtheden indgaar iøvrigt i de efterfølgende Opstillinger. Af de indsendte Roeprøver — ialt 495 — stammer 4 fra Partier, der er eksporteret til Norge. Der har til disse 4 Prøver ikke været Indvendinger at gøre mod Ægtheden. Af de øvrige 491 Prøver er 430 godkendt som stamme- eller sortsægte uden Bemærkninger; 94 af disse Prøver indeholdt dog enkelte Krydsningsroer eller Roer af anden Art eller Sort (under 1 pCt.). 46 Prøver indeholdt fra 1 til 14 pCt. Krydsninger eller Indblandinger. Antallet af Prøver med over 1 pCt. fremmede Roer er betydeligt større end sædvanligt og skyldes især Indblandinger og Krydsninger i de forannævnte Kaalroeprøver. 9 Prøver afveg mere eller mindre fra de paagældende Stammers typiske Udseende, og 6 Prøver var ikke stammeægte.

En Opgørelse over Antallet af Prøver med Krydsningsroer i Bedeformerne og Roer med violet Hoved i Wilhelmsburger findes nedenfor:

	Bar- res	Foder- sukkerroe	Sukker- roe	Wilhelms- burger ¹⁾
Antal Prøver i alt	44	89	58	106
med under 1 pCt. Krydsninger.....	7	20	21	16
med 1 pCt. Krydsninger eller derover	0	1	0	28
pCt. Prøver med Krydsninger	16	24	36	42

Den Del af Prøverne, angivet i pCt., som har indeholdt Krydsninger, er for de sidste 5 Aar anført i følgende Oversigt.

	1939	1940	1941	1942	1943
Barres	32	33	31	13	16
Fodersukkerroe	27	25	28	33	24
Sukkerroe	49	49	36	41	36
Wilhelmsburger ¹⁾	50	67	65	41	42

¹⁾ I Wilhelmsburger Roer med violet Hoved.

Der synes at være en Tendens til Nedgang i Procenten af Prøver, der indeholder Krydsninger. Som det ses af Oversigten, forekommer der dog betydelige Svingninger.

c. Græsmarksplanter.

I Foraaret 1942 blev der udsaaet 308 Prøver af Græsmarksplanter til Sorts- og Stammeundersøgelse, som afsluttedes i Sommeren 1943. Prøvernes Fordeling paa de forskellige Arter var saaledes:

Prøver	Prøver	Prøver
Rødkløver 156	Alm. Rajgræs .. 23	Hundegræs 15
Alsikekløver .. 7	Ital. Rajgræs... 2	Timothe 9
Hvidkløver ... 39	Eng-Svingel.... 6	Eng-Rapgræs .. 6
Kællingetand . 2	Rød Svingel ... 2	Alm. Rapgræs . 1
Lucerne..... 38	Stivbl. Svingel . 2	

Af de 308 Prøver var 93 Maale- og Studieprøver. Da der ikke fandtes tilstrækkelig danskavlet Rødkløverfrø til Udsæd i Foraaret 1942, indførtes en Del Rødkløverfrøpartier fra Øst- og Mellemeuropa. Prøverne af disse Partier viste ved Udsaaning, at det i alle Tilfælde drejede sig om tidlig Rødkløver af Type som polsk Rødkløver. Af Lucerne indførtes en Del Partier fra Syd- og Mellemeuropa, og Hovedparten af Lucerneprøverne, der har været udsaaet, stammer fra disse Partier. 209 af de indsendte Prøver af Græsmarksplanter gav ikke Anledning til Indvendinger mod Ægtheden, medens 6 Prøver viste større eller mindre Afvigelser fra den angivne Stamme.

Kontrollen med Hundegræs, som omtales i Statsfrøkontrollens Aarsberetning for 1935—36, er fortsat. 2 af de ovennævnte 15 Prøver Hundegræs er udsaaet i Forbindelse med denne Kontrol. Markkontrollen har omfattet 60 ha fordelt paa 6 Gaarde.

I Foraaret og Sommeren 1943 er der udsaaet 255 Prøver af Græsmarksplanter til Ægthedsundersøgelse. Resultaterne vil foreligge i 1944.

d. H ø r.

I Kontrolmarken har i 1943 været udsaaet 40 Prøver Hør, hvoraf 2 var Maaleprøver, 22 var almindeligt indsendte Prøver, og Resten har været udsaaet i Forbindelse med Kontrollen med Fremavl af Sædehør. Af de udsaaede Prøver, bortset fra Maaleprøverne, var 19 Stormont Cirrus, 2 Stormont Gossamer, 1 Hareskovgaard 5, 1 Hareskovgaard 16 og 14 Concurrent.

7 Prøver var helt fri for Indblanding af Planter med afvigende Blomsterfarve, 7 Prøver indeholdt enkelte (under 1 pro Mille) og 23 Prøver over 1 pro Mille Planter med afvigende Blomsterfarve, deraf 8 med over 10 pro Mille. Det højeste Indhold af Planter med afvigende Blomsterfarve var 19.8 pro Mille.

16 af de udsaaede Prøver var af Partier, der var anvendt til Udsæd under Fremavlskontrollen. 8 af disse Prøver indeholdt Planter med afvigende Blomsterfarve, hvorfor de Fremavlsmarker, der var besaaet med de hertil svarende Frøpartier, ikke kunde godkendes til Avl af Sædehør, kontrolleret af Statsfrøkontrollen. De 4 af disse 8 Prøver samt 4 andre Prøver, som ikke havde med Fremavlskontrollen at gøre, har faaet Bemærkning om, at de var kortere i Straaet, af mørkere Farve og tidligere Udvikling end sædvanligt for Stormont Cirrus, under hvilket Sortsnavn de paagældende Prøver var indsendt.

Markbesigtigelsen, som er et Led i Fremavlskontrollen, har været udført paa 52 Ejendomme, der havde et samlet Areal med kontrolleret Hør paa 226 ha.

Følgende Firmaer og Selskaber har faaet kontrolleret større eller mindre Arealer: Dansk Hørkompagni, København, Andels-selskabet Grenaa og Omegns Hørskættei, Grenaa, Andelsselskabet Kolding Hørfabrik, Kolding, Andelsselskabet Holbæk Hørskættei, Holbæk, og Bornholms Andels-Hørfabrik, Aakirkeby.

VIII. Saasæd, kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

I Foraaret 1939 begyndte Statsfrøkontrollen en Kontrol med Fremavl af Sædekorn, omtalt i Statsfrøkontrollens Beretning for 1938—39, Tidsskrift for Planteavl, 44. Bd., S. 405. I Henhold til »Regler for en af Statsfrøkontrollen udøvet Sædekornskontrol« omfatter Kontrollen følgende 3 Led:

- A. Undersøgelse af Udsæden til Fremavl af kontrolleret Saasæd.
- B. Besigtigelse af Fremavlsmarkerne.
- C. Undersøgelse af den færdigbehandlede Avl.

En Prøve af Udsæden undersøges i Laboratoriet og udsaaes og undersøges i Kontrolmarkerne. Den skal ved disse Undersøgelser kunne opfylde bestemte Krav m. H. t. Renhed, Spireevne, fremmed Kornart, andet Kulturfrø samt Ukrudt og Sklerotier, fremmed Sort og Sygdomsangreb. Afgrøden af disse

Udsædspartier markbesigtiges i Sommerens Løb, og kun Avlen af de Partier og Marker, der maa antages at kunne give en Vare, der kan opfylde nedenstaaende Krav, godkendes som Saasæd.

Naar et Parti Saasæd er færdigrenset, udtager Statsfrøkontrollen en Prøve af Partiet og plomberer dette. Under Plomben anbringes en Mærkeseddel, der vandret er delt i 3 Felter, hvoraf det midterste er hvidt, medens det øverste og nederste er grønt. Paa Mærkesedlen findes Angivelse af Arten og Sorten, Plomberingsnummeret og Datoen for Prøveudtagningen. Endvidere angives nedenstaaende Garantier, som Sælgeren paatager sig i Henhold til Afsnit C i »Regler for en af Statsfrøkontrollen udøvet Sædekornskontrol«:

Renhed og Spireevne: Normal, d. v. s. svarende til Statsfrøkontrollens Gennemsnitstal for Tiaaret.

Fremmed Kornart: Ved Undersøgelse af 1 kg maa højst findes 1 Bygkærne i Havre eller 1 Havrekærne i Byg og 1 Rugkærne i Hvede eller 1 Hvedekærne i Rug og højst 2 Kærner af Vaarsæd i Vintersæd eller 2 Kærner af Vintersæd i Vaarsæd.

Andet Kulturfrø samt Ukrudt og Sklerotier: Ved Undersøgelse af 1 kg maa ikke findes Frø, der skønnes at forringe Varen, og ikke Sklerotier af Meldrøjersvampen.

Fremmed Sort: Højst 3 pro Mille i Vaarsæd og højst 8 pro Mille i Hvede. For Rug gælder, at den ved Kontrol dyrkningen skal findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I Vaarsæd højst 2 pro Mille Brand af alle Arter + højst 2 pro Mille Stribesygge i Byg. I Hvede højst 3 pro Mille Brand. I Rug højst 2 pro Mille Brand.

Endelig oplyser Mærkesedlen, at enhver Køber af kontrolleret Saasæd har Ret til hos Statsfrøkontrollen at faa Oplysning om Undersøgelsesresultatet for et Parti, naar han sammen med Anmodningen om denne Oplysning fremsender mindst 1 Mærkeseddel fra det paagældende Parti eller paa anden Maade godtgør, at han har købt en Del af Partiet.

Følgende 14 Firmaer har haft Avl af kontrolleret Saasæd:

Jørgen Andersen, Maaløv
 Baagøe & Riber, A/S, Svendborg
 Fyens Andels-Foderstofforretning, Svendborg
 H. A. Hansen, Sorø
 Sv. Høyer, Bromme Mølle, Munke-Bjærgby
 Høyer & Rasmussen, Hørve

Elias B. Muus, A/S, Kerteminde
 Elias B. Muus, Odense
 Nielsen & Smith, København
 Petersen & Jensen, A/S, Svendborg
 A/S C. A. Qvade & Co., Maribo
 Firma Frederik Skaaning, Maribo
 Købmand Harald Thomsen, Taars
 Vends Herreds Landboforening, Ejby

456 Partier er i Beretningsaaet undersøgt i Forbindelse med Saasædskontrollen, heraf er 323 plomberet som Saasæd af kontrolleret Avl 1942 og 24 af Avl 1941. De sidstnævnte er Hvedepartier, og Grunden til, at Undersøgelsen for disses Vedkommende først er afsluttet nu, er, at Prøverne, der udsaaedes i Efteraaret 1941, ødelagdes i den paafølgende haarde Vinter, hvorfor Udsaaningen maatte gentages i 1942. De øvrige 109 Partier er Udsædspartier for Avl af kontrolleret Saasæd i 1943. Foruden disse er større eller mindre Dele af 79 Partier, der var plomberet som Saasæd, brugt som Udsæd til Avl af kontrolleret Saasæd i 1943. Markbesigtigelsen, som udførtes i Forbindelse med denne Fremavlsskontrol, har i Sommeren 1943 omfattet et Areal paa i alt 7092 ha, fordelt paa 275 Gaarde paa Fyn, Sjælland, Lolland-Falster, Vendsyssel og Sønderjylland. De 323 Partier, der plomberedes af Avl 1942 som kontrolleret Saasæd, udgjorde 50 563 hkg mod 28 255 hkg i 1941.

Af de enkelte Sorter er der plomberet følgende Vægtmængder:

Kenia-Byg.....	14536	hkg
Maja-Byg	13495	»
Abed Archer-Byg	2899	»
Fold-Havre.....	10723	»
Ørn-Havre	2652	»
Stjerne-Havre	210	»
Sejr-Havre	830	»
Guldregn-Havre II	88	»
Skandia-Hvede II	1240	»
Konge-Hvede II.....	471	»
Gyllen-Hvede II	25	»
Kortstraet Petkus-Rug	2737	»
Kongs-Rug II	657	»
I alt.....	50563	hkg

En Oversigt over Kvaliteten af den plomberede Saasæd findes i Sammendrag i Tabel 14.

Tabel 14. Resultaterne af Laboratorie- og Kontrolmarksundersøgelserne af 323 Saasædspartier af Avl 1942 samt 24 Partier af Avl 1941.

Renhed pCt.	Antal Partier	Spireevne pCt.	Antal Partier	Fremmed Kornart. Vaarsæd. Antal Kærner pr. kg.	Antal Partier	Fremmed Kornart. Vintersæd. Antal Kærner pr. kg.	Antal Partier	Fremmed Sort pro Mille	Antal Partier	Nøgen Brand pro Mille	Antal Partier	Stribesygge pro Mille	Antal Partier
186 Partier Byg													
99.5—100	115	99.0—100	98	0	143	0	147	0	29	0	12	0	115
99.0—99.4	54	95.5—98.9	62	1	33	1—2	28	0.1—1	147	0.1—1	52	0.1—1	69
98.2—98.9	14	90.0—95.4	16	2—5	10	3—5	8	1.1—3	5	1.1—2	31	1.1—2	1
under 98.2	3	under 90.0	10	over 5	0	over 5	3	over 3	5	over 2	91	over 2	1
98 Partier Havre													
99.5—100	90	99.0—100	53	0	49	0	78	0	7	0	98		
99.0—99.4	5	92.7—98.9	38	1	16	1—2	13	0.1—1	82	0.1—1	0		
98.4—98.9	1	90.0—92.6	4	2—5	14	3—5	5	1.1—3	3	1.1—2	0		
under 98.4	2	under 90.0	3	over 5	19	over 5	2	over 3	6	over 2	0		
13 Partier Hvede Stinkbrand													
99.5—100	5	99.0—100	8	0	5	0	11	0	0	0	13		
99.0—99.4	4	95.8—98.9	3	1—2	4	1	1	0.1—1	8	0.1—1	0		
98.3—98.9	4	90.0—95.7	1	3—5	3	2—5	1	1.1—8	5	1.1—3	0		
under 98.3	0	under 90.0	1	over 5	1	over 5	0	over 8	0	over 3	0		
26 Partier Rug Stængelbrand													
99.5—100	0	99.0—100	8	0	14	0	24	Godkendt	26	0	26		
99.0—99.4	5	93.6—98.9	17	1—2	7	1	2			0.1—1	0		
96.1—98.9	17	under 93.6	1	3—5	2	2—5	0			1.1—2	0		
under 96.1	4			over 5	3	over 5	0			over 2	0		
24 Partier Hvede af Avl 1941 Stinkbrand													
99.5—100	9	99.0—100	12	0	9	0	19	0	1	0	23		
99.0—99.4	5	95.6—98.9	11	1—2	8	1	3	0.1—1	21	0.1—1	1		
98.0—98.9	7	90.0—95.5	1	3—5	1	2—5	2	1.1—8	2	1.1—3	0		
under 98.0	3	under 90.0	0	over 5	6	over 5	0	over 8	0	over 3	0		

For Renhed er Garantitallene for Byg, Havre, Hvede og Rug, der er plomberet i Beretningsaaret, henholdsvis 99.3, 99.5, 99.4 og 97.6 pCt. For Hveden plomberet i 1941 gælder Garanti-

tallet 99.2 pCt. Latituderne er 1.1, 1.1, 1.1, 1.5 og 1.2 pCt. De tre første Renhedsklasser for hver Art omfatter de Partier, der svarer til Garantien med Latitude, medens sidste Klasse indeholder de Partier, der ikke svarer hertil, ialt 12.

Garantitallene for Spireevne er for Arterne i samme Rækkefølge 98.5, 96.7, 98.8, 97.6 og 98.6 pCt. og de tilsvarende Latituder 3, 4, 3, 4 og 3 pCt. For Spireevnen omfatter de to første Klasser under hver Art de Partier, der opfylder Garantien, hvorimod de to nederste Klasser indeholder Partierne, der ikke svarer til denne. I alt havde 15 Partier, hvoraf 10 Byg, for lav Spireevne. For det lavest spirende Bygparti var Spireevnen 82 pCt.

Indholdet af fremmed Kornart har i forholdsvis mange Tilfælde været højere end det efter Reglerne tilladte. I 10 Bygpartier, 33 Havrepartier, 11 Hvedepartier og 5 Rugpartier var der saaledes for stor Indblanding af fremmed Kornart af Vaarsæd. I 11 Bygpartier, 7 Havrepartier og 3 Hvedepartier var Indholdet af fremmed Art af Vintersæd for stort.

For fremmed Sort gælder, at 5 Bygpartier og 6 Havrepartier ikke opfyldte Kravene. Et af Havrepartierne var endda forkert sortsbenævnt, idet Hovedparten var af anden Sort end den angivne.

Af Sygdommene er der kun nævneværdige Overskridelser af Garantitallene for Nøgen Brand i Byg; men Antallet af Partier, der ikke svarer til Garantien, er til Gengæld her meget stort, nemlig 91, hvilket næsten er Halvdelen. Det højeste Indhold, som konstateredes, var 12.1 pro Mille, og adskillige Partier havde mellem 5 og 10 pro Mille.

Ukrudtsindholdet er ikke anført i Tabellen. Kun i forholdsvis faa Partier er der fundet Ukrudtsfrø og da i ringe Mængde af Arter, som skønnes temmelig uskadelige.

IX. Prøveudtagning og Plombering.

For Statsfrøkontrollen fungerer for Tiden (November 1943) nedennævnte Prøveudtagere, opført alfabetisk efter Byerne inden for Landsdelene:

Jylland:

Aabenraa.	Konsulent <i>Johs. Pedersen</i> , Aabenraa.
Aalborg.	Avlsdyrkommissionær <i>Chr. Poulsen</i> , Aalborg.
Aarhus.	Landbrugskandidat <i>G. Blichert</i> , Brabrand.
Haderslev.	Konsulent <i>Fr. Nielsen</i> , Haderslev.

Hjørring.	Overassistent <i>A. F. Faurschou</i> , Hjørring.
Hobro.	<i>Chr. Gjermansen</i> , Hobro.
Holstebro.	Konsulent <i>P. O. Overgaard</i> , Holstebro.
Horsens.	Kgl. Vejer & Maaler <i>A. Ballisager</i> , Stensballe, Horsens.
Kolding.	Landbrugskandidat <i>C. A. Knudsen</i> , Børup, Taulov.
Nykøbing J.	Skibsmægler <i>E. Søndergaard</i> , Nykøbing J.
Randers.	Vejer <i>Søren Husum</i> , Randers.
Skanderborg.	Overassistent <i>M. P. Madsen</i> , Skanderborg.
Skern.	Bankdirektør <i>Kr. Thomsen</i> , Skern.
Skive.	
Sønderborg.	Kontrolassistent <i>Holger Godsted</i> , Spang, Sønderborg.
Vejen.	Assistent <i>H. Agergaard</i> , Askov, Vejen.

Fyn med tilliggende Øer.

Middelfart.	Revisor <i>V. Andersen</i> , Strib.
Odense.	Forpagter <i>K. Jespersen</i> , Odense.
Svendborg.	Trafikassistent <i>J. H. Jensen</i> , Svendborg.
do.	Landbrugskandidat <i>Georg Rasmussen</i> , Svendborg.
Rudkøbing.	Kgl. Vejer & Maaler <i>J. Barenkob Jensen</i> , Rudkøbing.

Lolland-Falster og Møn:

Eskildstrup.	Portør <i>P. Petersen</i> , Eskildstrup.
Maribo.	<i>Gunnar Frandsen</i> , Maribo.
Nakskov.	Revisor <i>P. Gylling</i> , Nakskov.
Nykøbing F.	Sekretær <i>Th. Rude</i> , Nykøbing F.

Sjælland:

Glostrup.	<i>L. Plambeck</i> , Glostrup.
Herfølge.	<i>Ingvor Olsen</i> , Herfølge.
Kalundborg.	Landinspektør <i>J. Lampe</i> , Kalundborg.
København.	Assistent <i>Arne Pedersen</i> , København.
do.	Landbrugskandidat <i>H. B. Lorck</i> , København.
Roskilde.	Kaptajn <i>C. Streibig</i> , Roskilde.
Skælskør.	Konsulent <i>H. Wraae-Jensen</i> , Skælskør.
Slagelse.	Konsulent <i>Martin Olsen</i> , Slagelse.
Sorø.	Konsulent <i>O. Møller-Larsen</i> , Sorø.

Bornholm:

Rønne.	Stationsforstander <i>A. C. Langberg</i> , Rønne.
--------	---

I Tabel 15 findes en Oversigt over, hvor mange Partier og hvor mange Sække af de forskellige Frøarter Statsfrøkontrollen har plomberet i Aaret $1/7$ 1942— $30/6$ 1943.

Der er i dette Tidsrum plomberet 2443 Partier, som tilsammen har udgjort 185 485 Sække. Det er 608 Partier færre, men 13 013 Sække flere end i 1941—42.

I Statsfrøkontrollens Aarsberetning for 1929—30 (Tids-

Tabel 15. Oversigt over, hvor mange Partier og hvor mange Sække Statsfrøkontrollen har plomberet fra 1/7 1942—30/6 1943.

Frøart	Antal Partier	Antal Sække	Frøart	Antal Partier	Antal Sække
Havre	158	40572	Overført....	1364	176062
2-rd. Byg	259	78283	Spind-Hør	25	807
Rug	40	10100	Cikorie	2	9
Hvede	39	7428	Løg	4	11
Timothe	13	393	Porre	5	5
Alm. Rajgræs	30	2427	Rødbede	27	159
Ital. Rajgræs	16	1848	Bladbede	1	1
Eng-Svingel	24	2579	Spinat	315	6347
Stivbl. Svingel	2	106	Hvidkaal	224	365
Rød Svingel	6	233	Rødkaal	16	17
Ager-Hejre	5	78	Spidskaal	11	17
Hundegræs	13	1669	Savoykaal	43	49
Alm. Rapgræs	6	436	Grønkaal	2	2
Stortoppet Rapgræs ..	1	100	Blomkaal	186	293
Blandfrø	3	20	Ræddike	2	2
Rødkløver	49	1916	Radis	59	250
Hvidkløver	24	558	Haveært	15	601
Alsikekløver	5	29	Havebønne	38	210
Hl.-Sneglebælg	10	180	Agurk	16	21
Lucerne	5	298	Græskar	5	8
Alm. Kællingetand ..	2	151	Pastinak	2	14
Serradella	1	16	Persille	3	16
Markært	6	164	Selleri	2	2
Lupin	1	11	Dild	5	6
Runkelroe	55	8622	Karse	9	71
Fodersukkerroe	77	8997	Endivie	1	1
Sukkerroe	23	4073	Timian	1	1
Gulerod	116	264	Salat	8	11
Turnips	37	462	Skorzoner	48	115
Kaalroe	336	4038	Forsk. Blomsterfrø..	3	3
Gul Sennep	2	11	Træfrø	1	9
Overføres...	1364	176062	I alt..	2443	185485

skrift for Planteavl, 36. Bind, Side 793) findes en almindelig Redegørelse for Statsfrøkontrollens Virksomhed med Prøve-udtagning og Plombering.

X. Spiring af Valmuefrø.

Den stigende Interesse for Dyrkning af olieholdige Frøarter har medført, at Statsfrøkontrollen i de senere Aar har faaet en Del Prøver af Valmuefrø til Undersøgelse for Spireevne.

I de to sidste Sæsoner (1941—42 og 1942—43) har der

været undersøgt i alt 44 Prøver for Spireevne efter 2 forskellige Metoder begge paa det Jacobsenske Spireapparat.

Efter den ene Metode anbringes Frøene ved en forholdsvis lav Temperatur, der kun varierer faa Grader i Døgnet Løb (11—14° C), hvorimod Temperaturen ved den anden Metode (saakaldt »høj Vekseltemperatur«) i ca. 6 Timer er paa 28° C og i Resten af Døgnet 20° C.

I begge de nævnte Sæsoner har Indsendere af Valmuefrøprøver som Resultat af Spiringsundersøgelsen faaet opgivet de Tal, der opnaaedes efter begge Metoderne; men da det har vist sig, at den lave Temperatur har givet de bedste Resultater, er Statsfrøkontrollen fra 1. Juli 1943 gaaet over til kun at benytte den lave Temperatur ved Spiringsundersøgelse af Valmuefrø.

Forskellen paa Resultaterne efter de to Metoder findes gengivet i nedenstaaende Oversigt, hvor Prøverne er grupperet efter Forskellen i Spireevne.

Forskel i Spi-	+	+	+	+	+	+	+	+	÷	÷	
ringsprocent.	51-55	31-35	26-30	21-25	16-20	11-15	6-10	1-5	0	1-5	6-10
Antal Prøver..	1	4	1	7	3	13	5	7	0	2	1

XI. Bitre Frø i Prøver af bitterstoffattig Lupin.

Arbejdet for at tilvejebringe Oversigt over, hvor stort Indhold af bitre Frø der i Almindelighed findes i Prøver af Lupin, der sælges som bitterstoffattige eller bitterstoffri, er fortsat.

I Tabel 16 findes en Oversigt over Indholdet af bitre Frø i de sidste 4 Sæsoner. Ved en Sammenligning mellem Aarene maa det tages i Betragtning, at der i Sæsonen 1941—42 af Statsfrøkontrollen blev udsendt Opfordring til at sende Prøver af bitterstoffattige Lupiner af dansk Høst til gratis Undersøgelse. Af saadanne i Henhold til Opfordringen indsendte Prøver var der undersøgt 177, hvoriblandt der viste sig at være forholdsvis mange Prøver med et højt Indhold af bitre Frø, hvorfor Tallene for 1941—42 ikke uden videre kan sammenlignes med Tallene for de andre Aar.

Medens de Prøver, der havde under 4 pCt. bitre Frø, udgjorde 86.4, 67.7 og 66.1 pCt. af samtlige Prøver i henholdsvis 1939—40, 1940—41 og 1941—42, var der i 1942—43 kun 53.1 pCt. af de undersøgte Prøver, som indeholdt under 4 pCt. bitre Frø, hvorimod Antallet af Prøver med særlig stort Indhold af

Tabel 16.

Indhold af bitre Frø i Prøver af bitterstoffattig Gul Lupin.

pCt. bitre Frø	1939—40		1940—41		1941—42		1942—43	
	Antal Prøver	Antal Prøver i pCt.	Antal Prøver	Antal Prøver i pCt.	Antal Prøver	Antal Prøver i pCt.	Antal Prøver	Antal Prøver i pCt.
0.0— 0.9	33	18.6	7	4.4	80	16.2	15	9.5
1.0— 1.9	51	28.8	26	16.5	110	22.2	22	13.9
2.0— 2.9	41	23.2	41	25.9	86	17.4	22	13.9
3.0— 3.9	28	15.8	33	20.9	51	10.3	25	15.8
4.0— 4.9	5	2.8	14	8.9	29	5.9	20	12.7
5.0— 5.9	5	2.8	2	1.3	31	6.3	14	8.9
6.0— 6.9	4	2.3	8	5.0	23	4.6	10	6.4
7.0— 7.9	3	1.7	1	0.6	24	4.8	2	1.3
8.0— 8.9	4	2.3	3	1.9	12	2.4	7	4.4
9.0— 9.9			2	1.3	8	1.6	7	4.4
10.0—19.9	2	1.1	20	12.7	30	6.1	12	7.6
20.0—29.9			1	0.6	5	1.0	1	0.6
30.0—39.9	1	0.6			1	0.2	1	0.6
40.0—49.9					1	0.2		
50.0—59.9					1	0.2		
60.0—69.9								
70.0—79.9					1	0.2		
80.0—89.9								
90.0—99.9					2	0.4		
Ialt...	177	100.0	158	100.0	495	100.0	158	100.0

bitre Frø (over 10 pCt.) ikke var større i 1942—43 end i de andre Aar, bortset fra 1941—42, hvor en stor Del af Prøverne som forannævnt var af en særlig Karakter.

XII. Statsfrøkontrollens

Regnskab fra 1. April 1942 til 31. Marts 1943.

Nedenfor findes en Oversigt over Statsfrøkontrollens Regnskab i Finansaaret 1942—43.

Indtægter:	Kr.
Analyser	202907.05
Kontroldyrkning	15631.14
Prøveudtagning, Markbesigtigelse m. m.	43973.05
Andre Indtægter	16241.47
Tilskud fra Statskassen	120240.20
I alt..	398992.91

Udgifter:	Kr.
Lønninger og Honorarer	280403.39
Bygningsudgifter og Skatter	4593.04
Brændsel, Belysning, Rengøring m. m.	22318.93
Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventar.....	5064.05
Porto, Fragt, Telefon etc.	7007.17
Trykningsudgifter	1579.37
Forskelligt Materiel m. m.	13672.64
Frøkontrollkommissionens Møder	923.45
Rejser og Repræsentation	919.85
Bidrag til Den internationale Frøkontrollassociation..	387.30
Kontroldyrkning	17053.98
Prøveudtagning, Markbesigtigelse m. m.	45069.74
I alt. .	<u>398992.91</u>

Den samlede Indtægt for Analyser m. m. har været 278752.71 Kr., hvilket er 39510.56 Kr. mere end Aaret før. Stigningen skyldes forøget Arbejde.

Udgiften er imidlertid steget stærkere end Indtægten og har udgjort ialt 398992.91 Kr., hvilket er 49476.22 Kr. mere end i Fjor.

Lønningsudgiften er 28485.06 Kr. større end Aaret før; dette skyldes dels forøget Arbejde, dels Lønstigninger. Endvidere er Udgifterne paa følgende Konti steget: Brændsel, Belysning, Rengøring m. m. 4138.80 Kr., Porto, Fragt, Telefon etc. 294.02 Kr., Frøkontrollkommissionens Møder 142.25 Kr., Rejser og Repræsentation 11.48 Kr., Kontrolldyrkning 7214.77 Kr., Prøveudtagning og Markbesigtigelse m. m. 15507.70 Kr. De øvrige Konti udviser noget mindre Forbrug end i Fjor.

Statens Tilskud til Driften blev i Aaret 1942—43 120240.20 Kr., hvilket er 9965.66 Kr. mere end Aaret forud.

I Oversigten er følgende Beløb, der ikke kommer til Udbetaling, men i Statsregnskabet opføres som Statstilskud, ikke medregnet:

Tjenestemændenes Bidrag til Pensionsfonden (5 pCt. af Grundløn + Alderstillæg + andre pensionsgivende Tillæg)	6717.12 Kr.
Statskassens Bidrag til Pensionsfonden (8 pCt. af Grundløn + Alderstillæg + andre pensions- givende Tillæg)	10747.20 »
Forrentning og Afskrivning af Statsfrøkontrollens Bygning og Inventar	15649.00 »

Summary.

Report from the Danish State Seed Testing Station for the 72nd Working Year from the 1st July, 1942 — 30th June, 1943.

Chapter I gives some general information of the work and Chapter II of the composition of the Seed Testing Board and certain changes among the staff.

Chapter III shows that in 1942—43 a total of 46695 samples were tested, i. e. 6970 samples more than the previous year. The samples may be divided into the following groups: 3181 of cereals, 9390 of grass seed, 14804 of leguminous seed, 6419 of roots, 602 seed mixtures, 3275 of horticultural seed, 203 of forest seed and 8821 other samples, among which 2887 of Flax seed and 4969 of White Mustard.

Tables 1 and 2 of Chapter IV show the average figures of the Danish State Seed Testing Station for agricultural seed tested during the decade 1933—43 and the year 1942—43 respectively; these figures refer to tests of samples originating from seed lots ready for sowing. The figures are recorded under the following headings: (1) Number of samples tested, (2) 1000-grain weight, (3) Pure seed %, (4) Inert matter %, (5) Extraneous crop seeds %, (6) Weed seeds %, (7) Germinating speed %, (8) Germinating capacity %, (9) Pure germinating seed %. In Table 3 the average figures for germinating speed and capacity of some vegetable seed species for the years 1933—43 and 1942—43 respectively are given.

Chapter V deals with attacks by different parasitic animals and microorganisms established by the laboratory examination of the samples.

Chapter VI deals with the Automatic Control which is conducted on the basis of a voluntary agreement between the Seed Testing Station and the firms, according to which the latter are bound to give guarantees for purity and germinating capacity as well as weed seed content of their total retail sale of agricultural seed, with a few less important exceptions however.

The samples are secured by agents of the Station who draw samples in the storehouses of the controlled firms from the sealed deliveries ready for dispatch to the purchasers. If the average figures for the samples tested of a lot do not come up to the guarantees, all purchasers of this lot will receive compensation according to the State Seed Testing Station's Regulations and it is controlled by that Station whether the compensation is paid. The expenses connected with the control are paid by the firms.

Table 4 shows how the controlled clover, grass and root seed compares partly with the guarantee figures and partly with the afore-mentioned averages for 1942—43. The first column shows the number of samples tested, column 2 the percentage of the seed delivered which did not correspond to the purity and germinating

capacity guaranteed and column 3 the percentage which did not come up to the average figures. The other columns show the further details in this respect. Tables 6 and 7 give a survey of the distribution of the consumption of the different species, varieties and strains.

The 25 firms controlled have sold a total of 8048496 kgs. seed, i. e. almost two thirds of the quantity used for sowing in Denmark, and this quantity may be grouped as follows: 2176462 kgs. clover seed, 2728171 kgs. grass seed, 347530 kgs. seed mixtures, 1859154 kgs. root seed and 937179 kgs. of other agricultural seeds.

Chapter VII treats of examinations of the genuineness of variety and strain as well as attacks by diseases. These examinations were carried out partly in the laboratory and partly in the field where the plants were observed. In the year under consideration this control cultivation comprised 2232 samples sown on an area of 14 hectares.

Chapter VIII mentions a special control of the production of cereals for seeding purposes. The Station examines samples of the cereals used for sowing, inspects the fields sown with the seed and finally examines samples of the ready-cleaned lots and seals the latter. In the season 1942—43 50563 hectokilograms of the crop controlled in 1942 were sealed and the field inspection in 1943 included 7092 hectares spread over 275 farms.

An account of the quality of the cereal seed sealed in 1942—43 is given in Table 14.

Table 15 of Chapter IX contains a record of the numbers of lots and bags sealed by the Station during the past year; these figures amount to 1364 and 185485 respectively.

In Chapter X, germination tests of 44 seed samples of *Papaver somniferum* are mentioned. These tests were made partly at comparatively low temperatures fluctuating but a few degrees (11—14° C) in the cours of 24 hours, partly at higher temperatures, viz. 28° C in 6 hours and 20° C in the remaining 18 hours of the day. The survey on p. 413 shows that the lower temperatures gave the highest germinating capacity in almost all cases.

Chapter XI deals with the estimation of bitter seeds in samples received as alkaloidless Lupines. Table 16 shows the results of the examinations of the samples made in 1939—43.

Chapter XII gives a survey of the income and the expenditure of the Station during the year 1942—43.
